

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

KATEDRA OBČANSKÉHO PRÁVA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Exekuční řízení vedené proti nezletilým

Anna Štemberová
Plzeň, 2024

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Anna ŠTEMBEROVÁ**
Osobní číslo: **R19M0399P**
Studijní program: **M0421A220004 Právo a právní věda**
Téma práce: **Exekuční řízení vedené proti nezletilým**
Zadávací katedra: **Katedra občanského práva**

Zásady pro vypracování

- Úvod
- Exekuční řízení obecně
- Exekuční řízení vedené proti nezletilým
- Postavení nezletilých v exekučním řízení
- Srovnání právní úpravy
- Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

viz příloha

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Jitka Wolfová**
Katedra občanského práva

Datum zadání diplomové práce: **31. března 2023**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2024**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 30. června 2023

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma "Exekuční řízení vedené proti nezletilým" zpracovala samostatně. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem k sepsání této diplomové práce použila, byly řádně citovány a uvedeny v seznamu použitých pramenů.“

Plzeň, březen 2024

Anna Štemberová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala JUDr. Jitce Wolfové za odborné vedení práce a zejména za cenné rady, které mi v průběhu zpracování práce poskytla. Poděkování patří i mé rodině, která mi byla v průběhu celého studia podporou.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

- e. ř.** Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)
- e. p.** Zákon č. 233/1995 Sb., o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok)
- LZPS** Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- Novela** Zákon č. 192/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů
- o. s. ř.** Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
- o. z.** Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Obsah

Úvod	1
1 Exekuční řízení obecně	3
1.1 Předpoklady soudní exekuce	3
1.2 Soudní exekutor	4
1.3 Subjekty exekučního řízení.....	5
1.4 Průběh exekučního řízení	6
1.5 Způsoby provedení exekuce	7
1.6 Ochranné prostředky povinné osoby	8
2 Postavení nezletilých v exekučním řízení	9
2.1 Nezletilý.....	9
2.2 Práva nezletilých.....	11
2.3 Způsobilost účastníka řízení	13
2.4 Zastoupení nezletilého	14
2.5 Nezletilý v postavení oprávněného.....	16
2.6 Vstup nezletilého do dospělosti	17
3 Exekuční řízení vedené proti nezletilým	19
3.1 Nalézací řízení	19
3.1.1 Doručování nezletilým	19
3.1.2 Platební rozkaz	21
3.1.3 Rozsudek pro zmeškání a uznání	22
3.2 Výběr soudního exekutora.....	23
3.3 Oprávněné osoby	24
3.4 Provedení exekuce	25
3.5 Prostředky obrany a ochrany nezletilých.....	26
3.5.1 Námitka podjatosti	27
3.5.2 Odklad	27
3.5.3 Zastavení	28
3.5.4 Odvolání	29
4 Důvody vzniku dluhů nezletilých a jejich řešení	30
4.1 Místní poplatky	31
4.2 Regulační poplatky	32
4.3 Přejedání nájmu	32

4.4	Jízdné	33
4.5	Knihovní výpůjčky	36
4.6	Mobilní operátoři	36
5	Srovnání právní úpravy	38
5.1	Srovnání právní úpravy v České republice	38
5.2	Srovnání právní úpravy České republiky a Slovenské republiky	40
5.2.1	Dluhy dětí na Slovensku a jejich řešení	42
6	Analýza.....	48
6.1	Dotazníkové šetření	48
6.2	Situace v České republice	49
6.3	Principy a doporučení na evropské úrovni	51
	Závěr.....	53
	Resumé	56
	Seznam použité literatury	58
	Seznam příloh.....	67

Úvod

Tato diplomová práce se věnuje problematice exekucí nezletilých osob. Zadlužení dětí a s tím související exekuční řízení je v dnešní době velice aktuální téma. Často se stává, že se děti a mladiství dostávají do finančních potíží v důsledku nezodpovědného chování, ale i z důvodů, které nemohly nijak ovlivnit. Tento problém má významné dopady na jejich budoucnost a sociální stabilitu.

V roce 2021 nabytl účinnosti zákon č. 192/2021 Sb., kterým se měnil zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Před přijetím tohoto právního předpisu mohla osoba, které vznikl dluh před nabytím plnoletosti, splácet dluhy ve výši desítek tisíc korun. Plnoletý dlužník následně musel uhradit dluh a s ním spojené další poplatky bez ohledu na jeho ekonomickou situaci. S účinností novelizačního zákona došlo k potřebným změnám, které posílily právní ochranu nezletilých.

Dle exekutorské komory ČR bylo k 31. 12. 2022 vedeno proti dětem do 18 let 910 exekucí, od předešlého roku došlo k poklesu o 664 exekucí. Toto číslo ale nepočítá s osobami, které se do exekučního řízení dostaly již před svou plnoletostí a v dnešní době je jim více než 18 let.¹

Tato diplomová práce se zabývá problematikou exekučního řízení vedeného proti nezletilým osobám, jejím cílem je analyzovat příčiny a důsledky exekucí u mladistvých a zhodnotit stávající právní úpravu. Důraz bude kladen na pochopení procesů a postavení nezletilých v exekučním řízení, ale také zejména na příčiny vzniku exekucí.

V úvodu práce bude prostor vymezen exekučnímu řízení v obecné rovině a seznámení se se základními pojmy pro lepší pochopení celé diplomové práce. Následně bude podrobněji zkoumáno exekuční řízení vedené proti nezletilým. Pozornost bude věnována i nalézacímu řízení, které tomu exekučnímu předchází a může mít vliv na postavení neplnoletých účastníků. Tato kapitola také bude zahrnovat způsoby provedení exekuce či možné prostředky obrany a ochrany nezletilých.

Část diplomové práce se zaměří i na postavení nezletilých v exekučním řízení, na jejich práva nebo zastoupení. Podstatnou kapitolou budou také důvody

¹ Statistiky, Exekutorská komora České republiky [online] Copyright © [cit. 21. 11. 2023]. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/statistiky>

vzniku exekucí dětí, ke kterým patří například pokuty za nezaplacení jízdního dokladu v městské hromadné dopravě, půjčovného v knihovnách nebo místních poplatků. V kapitole bude pojednáno i o řešení těchto příčin.

Při psaní práce nebudou opomenuty ani konkrétní problémy související se vznikem exekuce u nezletilých jako je způsobilost účastníků, doručování písemností mladistvým, zastavení exekuce i opravné prostředky. Diplomová práce se zaměří i na nedostatečnou finanční gramotnost dětí a velmi zkreslené představy o exekuci samotné. Mnoho lidí si pod pojmem soudní exekutor představuje svého protivníka. Tato myšlenka je jim vštěpována již od útlého věku nejen od osob v jejich okolí, především rodičů, ale například i prostřednictvím filmů a seriálů. Z těchto důvodů bude poukázáno na skutečnost, že soudní exekutor je především prostředek k dosažení spravedlnosti i ochrany.

Hlavním cílem je též studování postavení nezletilých v exekučním řízení, jejich jednotlivá práva a míra ochrany. Část práce se týká porovnání právní úpravy, která byla platná do 30. 6. 2021 s novelizací občanského zákoníku – účinnou ode dne 1. 7. 2021. Druhou částí této kapitoly bude srovnání situace v České republice se situací na Slovensku. Zejména pak porovnání příčin a okolností, které vedou k zadlužení dětí a jejich vzniku exekucí.

Pomocí dotazníkového šetření na základní i střední škole budou zkoumány představy, vědomosti a zkušenosti nezletilých, které se vážou k exekučnímu řízení, neboť má v dnešní době mládež nedostatečné a zejména zkreslené informace. Z toho důvodu často nevidí hrozbu v nezaplacených pokutách a následném vzniku exekuce. Výsledky tohoto dotazníkového šetření budou posléze rozebrány a vyhodnoceny.

Cílem diplomové práce je čtenářům poskytnout náhled do problematiky exekucí vedených proti neproletým osobám. Zejména také poukázat na hlavní úskalí dětské exekuce, představit konkrétní případy a pokusit se srozumitelně vysvětlit exekuční řízení. Tyto informace se můžou hodit nejen mládeži, na kterou je práce zaměřena, ale i ostatním, kteří zatím nemají o exekučním řízení žádný přehled.

1 Exekuční řízení obecně

Exekuční řízení je upraveno v o. s. ř., který tuto problematiku řeší v šesté části s názvem „výkon rozhodnutí“. Dalším možným předpisem je e. ř. Exekučního řízení se dotýkají i vyhlášky č. 329/2008 Sb., o centrální evidenci exekucí, č. 330/2001 Sb., exekutorský tarif a č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti.

E. ř. upravuje pravidla a postupy pro provádění exekučního řízení, obsahuje podrobná ustanovení o právech a povinnostech dlužníka, postupu věřitele, soudního exekutora a zabývá se dalšími procesními aspekty. E. ř. i o. s. ř. prošly v průběhu let řadou novelizací.

Od roku 2001 s účinností e. ř. se v České republice setkáváme s dvojitým systémem výkonu rozhodnutí. První způsob vymáhání je prováděn civilním soudem, který vykonává veškeré nezbytné kroky jako autoritativní orgán. Druhá forma řízení spočívá v pověření soudního exekutora exekučním soudem. Způsob provedení závisí na rozhodnutí oprávněné osoby. Tento dvojitý způsob výkonu rozhodnutí se také jinak nazývá jako tzv. dvojkolejnost.²

Skrze exekučního řízení dochází k donucení, což umožňuje výkon práva i proti vůli osoby, která měla zákonnou povinnost plnit. Jinak lze také tento proces popsat jako uspokojení pohledávky věřitele.³

1.1 Předpoklady soudní exekuce

Jedním z předpokladů, aby mohlo exekuční řízení začít, je nezbytná existence exekučního titulu. Jedná se o listinu vydanou orgánem veřejné moci a jejich demonstrativní výčet nalezneme v § 40 odst. 1 e. ř. Exekučním titulem je dokument, který ukládá dlužníkovi povinnost k plnění, kterou musí splnit podle stanovených podmínek a lhůt.⁴ Ve chvíli, kdy dlužník nesplní exekučním titulem

² WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 7. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2014. ISBN 978-80-7201-940-3., str. 41

³ LAVICKÝ, Petr. *Civilní proces*. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-988-5., str. 398

⁴ ULLRICH, Ladislav. *Exekuční řízení: komentované vzory podání*. V Praze: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-782-8., str. 12-15

stanovenou povinnost a exekuční titul nabyt vykonatelnosti, může oprávněná osoba podat exekuční návrh, který je dalším předpokladem soudní exekuce.⁵

Návrh se nejdříve doručuje vybranému soudnímu exekutorovi a exekuční řízení je zahájeno ve chvíli, kdy je tento návrh doručen exekutorovi. Návrh nejčastěji podává oprávněná osoba, ale může i osoba, která doloží, že na ni bylo dle exekučního titulu převedeno právo. E. ř. podrobně upravuje požadavky kladené na návrh, přesnou úpravu lze nalézt v § 38. K návrhu je rovněž nutné přiložit již zmíněný exekuční titul. Tento postup zajišťuje, že je exekuční řízení zahájeno v souladu se stanovenými pravidly a zabezpečuje transparentnost a řádný průběh celého procesu.⁶

1.2 Soudní exekutor

Soudní exekutorem je fyzická osoba, která splňuje podmínky uvedené v § 9 odst. 1 e. ř. a v kontextu s § 420 o. z. má postavení podnikatele.

Soudní exekutor neprovádí výhradně exekuční činnost, k jeho dalším činnostem patří například poskytování právní pomoci, provádění autorizované konverze dokumentů, úschova nebo vydávání opisů a stejnopisů. Exekuční řád dále stanoví, že má soudní exekutor povinnost zachovávat mlčenlivost a jednat nestranně i nezávisle. Exekutor má dále pravomoc zvolit způsob provedení exekuce ze způsobů uvedených v e. ř.⁷

Dohled nad činností soudních exekutorů v České republice je zajišťován prostřednictvím několika mechanismů a orgánů, jejichž úkolem je zajištění spravedlnosti a řádného vykonávání povinností. Tento systém dohledu je klíčový pro udržení důvěry veřejnosti v právní systém a ochranu zájmů věřitelů i dlužníků. Mezi hlavní subjekty, které sledují činnost soudních exekutorů patří Ministerstvo spravedlnosti, které dohlíží, aby soudní exekutor vykonával své povinnosti v souladu s platnými zákony a standardy.⁸

⁵ ŠTIKA, Martin. *Exekuce v praxi*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-835-8., str. 77-79

⁶ Zahájení exekuce, shrnutí. Justice.cz – exekuce [online] Copyright © [cit. 18. 11. 2023]. Dostupné z: <https://exekuce.justice.cz/zahajeni-exekuce/>

⁷ § 58, 59 zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád

⁸ Výkon státního dohledu. Justice.cz – katalog životních situací [online] Copyright © [cit. 18. 11. 2023]. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/soudni-exekutori1>

Dalším subjektem, který dohlíží na činnost exekutora je Exekutorská komora a také předseda okresního soudu obvodu, ve kterém byl exekutor jmenován.⁹

Přehled možných kárných žalobců nalezneme v § 117 odst. 2 e. ř. V případě kárných deliktů může být exekutorovi udělena finanční pokuta, napomenutí nebo odvolání z úřadu. Jestliže ze strany exekutora došlo k drobným nedostatkům a poklesům v chování, udělí ministerstvo, Komora nebo předseda okresního soudu exekutorovi písemnou výtku.

Ke změně soudního exekutora může dojít dvěma způsoby a vždy pouze na návrh oprávněné osoby. Povinná osoba může pouze namítat podjatost soudního exekutora, což může vést k dohodnutí změny takového exekutora. V případě dohodnutí změny původní soudní exekutor souhlasí s tím, že exekuční řízení provede jiný exekutor, kterého si oprávněný vybral. V tomto případě do změny nezasahuje soud. Druhý typ změny je na základě autoritativního rozhodnutí exekučního soudu.¹⁰ Pro tuto změnu bývá důvodem zejména nečinnost exekutora, průtahy v řízení a nedodržení pravidel hospodárnosti.

1.3 Subjekty exekučního řízení

Subjekty exekučního řízení lze rozdělit na subjekty, které mají podíl na rozhodovací činnosti a účastníky s procesními právy a povinnostmi. Mezi subjekty, které se účastní rozhodovací činnosti patří exekuční soud, soudní exekutor, soudní znalec, správce závodu a další. Exekuční soud je velmi důležitý, věcně příslušný je vždy soud okresní, odvolacím soudem je pak soud jemu nadřízený. Místní příslušnost je dána dle osoby povinné. Závisí na trvalém bydlišti, u zahraničních osob pak na adrese povoleného pobytu a jestliže osoba nemá na území České republiky trvalé bydliště, určuje se místní příslušnost soudu dle obvodu, kde se nachází majetek povinné osoby.¹¹

K hlavní činnosti, kterou exekuční soud vykonává, patří vydání a zaslání pověření na začátku řízení, dále vydává pokyny či rozhoduje o návrzích týkajících

⁹ WOLFOVÁ, Jitka a ŠTIKA, Martin. *Soudní exekuce*. 2., aktualizované vydání. Právní monografie. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-114-8., str. 25-28

¹⁰ § 44b zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád

¹¹ KASÍKOVÁ, Martina. *Exekuční řád: komentář*. 5. vydání. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-855-9, str. 387-392

se odkladu a zastavení exekuce. Tyto činnosti jsou zásadní pro průběh a výsledek exekučního procesu a mají vliv na všechny zúčastněné strany.

Účastníci řízení jsou osoby oprávněné a povinné. Oprávněnou osobou je jedinec, který je takto označen v exekučním titulu a kterému vznikají práva. Naopak povinný je ten, který má exekučním titulem určené povinnosti vůči oprávněné osobě. Je nezbytné, aby oprávnění i povinní byli v exekučním návrhu jasně označeni. Obě strany musí naplňovat obecné podmínky stanovené o. s. ř., jimiž je procesní způsobilost k nabývání práv a povinností a právní osobnost. Jestliže účastník právní osobnost pozbyde, jedná se o důvod, který povede k zastavení řízení, neboť není schopen plnit své povinnosti či uplatňovat svá práva.¹²

Během průběhu exekučního řízení mohou být účastníci zastoupeni. Jak na straně povinné, tak i na straně oprávněné může být více osob. Za účastníka lze také považovat manžela povinné osoby, jestliže je v průběhu řízení postihován jeho majetek nebo majetek ve společném vlastnictví manželů.¹³

1.4 Průběh exekučního řízení

Jak je již zmíněno výše, exekuční řízení je zahájeno ve chvíli, kdy exekuční návrh dojde oprávněnou osobou vybranému soudnímu exekutorovi. V tomto případě se ze strany oprávněného uplatňuje dispoziční zásada. Následně je exekuční návrh exekutorem přezkoumán a exekutor zjišťuje, zda je exekuční titul vtělen do návrhu a zda mu odpovídá. Jestliže exekutor v návrhu shledá vady, vyzve oprávněného k jejich odstranění, přičemž stanoví pořádkovou lhůtu k splnění. Pokud k nápravě nedojde, může exekutor návrh odmítnout, poté má ještě oprávněná osoba lhůtu 15 dnů, než odmítnutí nabyde právní moci. Jestliže je návrh bezvadný, má exekutor 15denní lhůtu k předložení návrhu exekučnímu soudu a zároveň podává žádost o pověření. V případech, kdy soud shledá návrh vadným, má možnost dávat exekutorovi pokyny k odstranění těchto vad a ten těmto pokynům musí vyhovět. Pakliže soud shledá, že je vše v pořádku, má 15 dnů od doručení žádosti na vydání pověření.¹⁴

¹² WOLFOVÁ, Jitka a ŠTIKA, Martin. *Soudní exekuce*. 2., aktualizované vydání. Právní monografie. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-114-8., str. 42

¹³ SVOBODA, Karel. *Společné jmění manželů a exekuce*. Beckova edice právní instituty. V Praze: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-847-4., str. 10

¹⁴ Pověření soudního exekutora vedením exekuce. Justice.cz - exekuce [online] Copyright © [cit. 18. 11. 2023]. Dostupné z: <https://exekuce.justice.cz/povereni-soudniho-exekutora-vedenim-exekuce/>

Do chvíle, než je exekutorovi uděleno pověření, nesmí provádět žádné úkony. Až s pověřením začíná exekutor konat aktivní exekutorskou činnost. Po pověření také musí vyrozumět strany o zahájení exekuce a zaslat povinnému výzvu ke splnění vymáhané povinnosti, jestliže povinný včas povinnost splní, tak zákonodárce nabízí úhradu poloviny nákladů soudního exekutora.¹⁵

Od chvíle, kdy je výzva doručena, nesmí povinná osoba se svým majetkem nakládat. Do tohoto majetku se neřadí majetek, který souvisí s potřebami běžného života.

Exekuční řízení je možno dělit do 3 fází. První fázi lze nazvat stádiem zjišťovacím. Během této fáze soudní exekutor zjišťuje majetek povinné osoby a žádá další orgány o součinnost. Jedním z nejlepších a nejvyužívanějších informačních zdrojů jsou pojišťovny, k dalším patří například katastr nemovitostí a registr vozidel.

Ve 2. fázi dochází k zajištění majetku, soudní exekutor tak činí skrze exekuční příkazy. Exekutor sám rozhoduje, jaký způsob provedení exekuce zvolí. Exekuční příkaz se doručuje oprávněné i povinné osobě a nabývá právní moci doručením posledním z účastníků.

Ve 3. fázi exekučního řízení soudní exekutor zpeněžuje majetek, v tomto stádiu dochází k samostatnému provedení exekuce. Zpeněžování majetku je podmíněno existencí doložky provedení exekuce, která se zapisuje do rejstříku zahájených exekucí. Před zápisem doložky není možno exekuci provést.¹⁶

Exekuční řízení může skončit dvěma způsoby, a to buď úspěšným vymožením vymáhané povinnosti anebo zastavením. Důvody pro zastavení jsou dle § 268 o. s. ř. speciální a obecné.

1.5 Způsoby provedení exekuce

Vymáhání povinnosti může být provedeno několika způsoby. Jedním z nich je prodej movitých věcí, tento způsob je jeden z nejefektivnějších, ale dochází k němu zejména až v okamžiku, kdy selhávají méně invazivní postupy. Další

¹⁵ § 11 odst. 1 vyhláška č. 330/2001 Sb., exekutorský tarif

¹⁶ SVOBODA, Karel. *Exekuční řád: komentář*. Beckovy komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-863-4, str. 261-264

metodou provedení exekuce jsou srážky ze mzdy a jiných příjmů, tento způsob patří dlouhodobě mezi nejčastěji využívané.¹⁷

K dalším druhům patří příkázání pohledávky, dle charakteru podlužníka známe příkázání pohledávky z účtu povinné osoby, příkázání jiné pohledávky a příkázání jiných majetkových práv.¹⁸

Nejsložitějším způsobem z hlediska času je prodej nemovitých věcí a zároveň se jedná o nejvýraznější zásah do majetkové sféry povinného. K méně častým způsobům pak patří postižení závodu, zajištění řídičského oprávnění a exekuce na nepeněžitá plnění.¹⁹

1.6 Ochranné prostředky povinné osoby

Odklad a zastavení exekuce představují instituty, které slouží jako ochranné prostředky pro povinné osoby. V rámci exekučního řízení je odklad exekuce dočasným opatřením, které umožňuje pozastavení výkonu exekuce na určitou dobu. Tato možnost je zvláště důležitá v situacích, kdy se povinná osoba nebo její rodina ocitnou v tíživé sociální nebo zdravotní situaci, která by jim znemožnila řádně plnit exekuční povinnosti. Příkladem může být vážné onemocnění, úraz či jiná mimořádná událost, která povinné osobě způsobí dočasné znevýhodnění či neschopnost plnění dluhů. Výkon exekuce by pro povinného v takovém případě měl negativní a tvrdé následky.²⁰

Zastavení exekuce je pak jeden ze způsobů skončení exekuce, obecné důvody pro zastavení jsou upraveny v § 268 o. s. ř.

Je důležité, aby odklad a zastavení exekuce byly uplatňovány v souladu s právními předpisy a zohledňovaly individuální okolnosti každého případu.

¹⁷ POLIŠENSKÁ, Petra a FEBEROVÁ, Radka. *Exekuční a insolvenční právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-395-2., str. 62-70

¹⁸ KASÍKOVÁ, Martina. *Exekuční řád: komentář*. 5. vydání. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-855-9, str. 549-559

¹⁹ BOHÁČKOVÁ ŠVÁBOVÁ, Jana. *Průvodce věřitele: praktické a přehledné postupy*. Praha: Grada Publishing, 2022. ISBN 978-80-271-1228-9., str. 137

²⁰ § 54 zákona č. 120/2991 Sb., exekuční řád

2 Postavení nezletilých v exekučním řízení

2.1 Nezletilý

V úvodu diplomové práce jsme se seznámili se základy exekučního řízení. Pro lepší pochopení problematiky exekucí, které jsou vedeny proti nezletilým, je nezbytné, abychom se podrobněji zaměřili na výklad klíčového pojmu – nezletilý.

Přesnou definici v české zákonné úpravě nenalezneme, pouze § 30 odst. 1 o. z. uvádí: „Zletilost se nabývá dovršením osmnáctého roku věku.“ podobné vymezení stanoví i Úmluva o právech dítěte v čl. 1 „Pro účely této Úmluvy se dítětem rozumí každá lidská bytost mladší osmnácti let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje není zletilosti dosaženo dříve.“. Dle těchto ustanovení lze pojem dítě a nezletilý chápat totožně.

Vzhledem k výše uvedenému je u nezletilých důležité neopomíjet právní ochranu. Taková ochrana je vymezena v čl. 32 LZPS: „Zvláštní ochrana dětí a mladistvých je zaručena.“. Obdobně pak ochranu dětí upravuje i Zásada 2 Deklarace práv, kdy dítě požívá zvláštní ochrany a zákony také musí dítěti poskytnout prostor k rozvoji. Rozhodováno má být dle nejlepšího zájmu dítěte.²¹

V souvislosti s nejlepším zájmem dítěte se pojí i blaho, které v české právní úpravě není explicitně zmíněno v o. z., ale zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí v § 5 uvádí, že předním hlediskem sociálně-právní ochrany je právě ono zmiňované blaho a zájem dítěte.

K porovnání ve slovenské právní úpravě lze nalézt v zákoně č. 36/2005 Z. z., o rodině článek, který uvádí, že zájem dítěte je na prvním místě při rozhodování o věcech, které se nezletilého týkají.²²

V souvislosti s nezletilými je nezbytné zkoumat otázku jejich odpovědnosti a svéprávnosti se zřetelem k právním předpisům. V České republice se svéprávnost nabývá dovršením osmnáctého roku věku. Před dovršením zletilosti je možno svéprávnost nabýt rozhodnutím soudu nebo uzavřením manželství po dosažení 16. roku věku.²³

²¹ Deklarace práv dítěte, New York, 20. 11. 1959 – Zásada 2

²² Čl. 5 zákon č. 36/2005 Z. z., o rodině

²³ § 672 odst. 2 zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Odpovědnost nezletilých za své právní i protiprávní jednání je reflektována v § 31 o. z., který stanoví: „*Má se za to, že každý nezletilý, který nenabyl svéprávnosti, je způsobilý k právním jednáním co do povahy přiměřeným rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku.*“. Takové ustanovení má povahu vyvratitelné domněnky a z toho důvodu se dá dokázat opak. Jedná se o ujednání, u kterého se zákonodárce snaží poskytnout nezletilému potřebnou záštitu. Konkrétní případy se tedy posuzují jednotlivě a dle míry vyspělosti a rozumu dítěte, které nabývají v průběhu let.²⁴

V celém kontextu odpovědnosti nezletilých je také zapotřebí zohlednit, že každá osoba je odpovědna za své jednání, pokud je takové jednání schopna posoudit a ovlivnit.²⁵

Dle výše uvedených informací je nutné v každém případě samostatně vyhodnotit rozumovou a volní vyspělost jedince. V případech, kdy je dítě považováno za odpovědné za své protiprávní jednání, tak hradí škodu společně a bez rozdílu s osobou, která nad daným dítětem opomenula náležitý dohled.²⁶

V dalších zemích, jako je Německo, je zákonná úprava značně specifitější ohledně věkové hranice svéprávnosti nezletilých. Tamní právní systém stanovuje, že s dovršením 7 let má dítě omezenou svéprávnost a potřebuje souhlas zákonného zástupce k jakémukoliv právnímu jednání. Tento souhlas nejenže umožňuje dítěti plnění svých povinností, ale zároveň chrání jeho práva a zájmy. Díky takto stanoveným hranicím mají děti v Německu dluhy pouze minimálně. Peněžní závazky jim vznikají v případech, kdy jsou zastupováni zákonnými zástupci, případně jestliže jednájí se svolením zákonných zástupců. Z tohoto důvodu je dluhy zatížen jen nepatrný zlomek nezletilých osob.²⁷

Tato variabilita ve stanovení odpovědnosti mladistvých osob ve světě ukazuje, že otázka právní odpovědnosti nezletilých je poměrně složitá a vyžaduje zohlednění různých kulturních, společenských a právních kontextů. Je nezbytné nalézt rovnováhu mezi ochranou nezletilých, vývojem jejich svéprávnosti a zároveň

²⁴ KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka; HRUŠÁKOVÁ, Milana a WESTPHALOVÁ, Lenka. *Rodinné právo*. 3. vydání. Academia iuris. V Praze: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-877-1., str. 36

²⁵ § 24 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²⁶ § 2921 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²⁷ HANNIS PRÜTTING, Gerhard Wegen. *BGB-Kommentar Bürgerliches Gesetzbuch, 18. Auflage*. Köln: Hermann Luchterhand, 2023. ISBN 978-3-472-09796-9.

odpovědnosti za jejich činy, aby právní systém efektivně reagoval na individuální potřeby a skutečné schopnosti mladých lidí.

2.2 Práva nezletilých

Práva nezletilých osob jsou podstatným prvkem moderního právního systému, který se snaží zajistit ochranu a respektování práv každého jednotlivce, včetně těch nejmladších.

Je velmi podstatné uvedení práv, kterými dítě disponuje. Již v minulosti byly snahy o úpravu zakotvení právní ochrany dětí, hlavní změny však přineslo až 20. století. Došlo k přijetí několika mezinárodních smluv, které se zaměřují na ochranu práv dětí.²⁸

Jednou z takových smluv je například Úmluva o právech dítěte, která jako první celosvětová dohoda formálně stanovila práva dětí. Úmluva je také jedním z nejdůležitějších dokumentů týkajících se lidských práv a její ratifikace a dodržování jsou klíčové pro zajištění důstojného a bezpečného prostředí pro všechny děti. Jedním z hlavních principů úmluvy je princip nerušitelnosti práv dítěte a také uznání práva dítěte na život a zajištění základních potřeb pro přežití a finanční rozvoj. Zajímavostí je, že úmluva obsahuje pouze práva dětí, a nikoliv jejich povinnosti. Na základě této úmluvy byl také vytvořen Výbor pro práva dětí, jehož úkolem je sledovat, zda jednotlivé státy dodržují podmínky této smlouvy. Československá federativní republika ratifikovala úmluvu 7. 1. 1991.²⁹

Přestože k dnešnímu dni máme postavení a ochranu dítěte na poměrně vysoké úrovni, je nutné tuto problematiku neustále sledovat a nezanedbat. Dítě disponuje participačními právy, avšak i tato práva nezletilý nabývá postupně. K participačním právům řadíme právo na informace, právo se vyjádřit a právo na oznámení informace o rozhodnutí.³⁰

Ústavní soud ve svém usnesení z 10. 11. 2020 uvedl, že je cílem participace zaručené též článkem 3 a 12 Úmluvy o právech dítěte, aby bylo dítě včleněno do rozhodování a zároveň mu byla poskytnuta potřebná podpora v daném řízení.

²⁸ RADVANOVÁ, Senta. *Rodina a dítě v novém občanském zákoníku*. Beckova edice právní instituty. V Praze: C.H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-578-7., str. 16

²⁹ VELEMÍNSKÝ, Miloš a KUKLA, Lubomír (ed.). *Vybrané kapitoly ze sociální pediatrie*. České Budějovice: Zdravotně sociální fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2023. ISBN 978-80-7694-016-1., str. 12

³⁰ KOVÁŘOVÁ, Daniela. *Abeceda rodinného práva*. Právo prakticky. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-711-2., str. 104

Důležitým aspektem práva dítěte je zajistit, aby nebylo vyloučeno z rozhodování týkajícího se jeho osoby. Dítě by mělo být vnímáno jako subjekt práva a aktivní účastník řízení, nikoli pouze jako pasivní objekt rozhodnutí, která se ho týkají. Právo dítěte svobodně se vyjádřit je právem, nikoli povinností, a v souladu s tím by měla být respektována jeho volba vyjádřit svůj názor. Ústavní soud zdůrazňuje, že cílem participace dítěte v soudním řízení je umožnit mu účastnit se rozhodování o svých záležitostech. Součástí těchto práv je také náležité informování dítěte o probíhajícím jednání a respektování jeho svobodného rozhodnutí.³¹

V kontextu informování nezletilých je také zapotřebí zmínit § 867 odst. 1 o. z., který zní: „*Před rozhodnutím, které se dotýká zájmu dítěte, poskytne soud dítěti potřebné informace, aby si mohlo vytvořit vlastní názor a tento sdělit.*“.

Ústavní soud konstatoval, že je nutno zabezpečit dítěti, které zvládá vyjádřit své mínění, možnost tyto své názory projevit a zároveň nesmí docházet k jejich opomíjení. Soud taktéž zdůraznil, že je vhodné, aby se dítě během průběhu řízení aktivněji angažovalo, a to podle postupného rozvoje jeho mentálních schopností a emocionální zralosti.³²

V souvislosti s § 867 odst. 2 o. z. je určena vyvratitelná domněnka, že přijmout informace je schopno dítě dvanácti let, z takového ustanovení by však nemělo vzniknout zavádějící přesvědčení, že by soud neměl přihlížet k názorům dětí mladších dvanácti let. Je naopak v kompetenci a odpovědnosti soudce pečlivě posoudit postoj a názor nezletilého.³³ Tento názor potvrdil i Ústavní soud ve svém nálezu, ve kterém dovedl, že přání nezletilého dítěte by mělo být považováno za důležitý faktor při rozhodování, nicméně soudy nemohou zcela přijmout postoj dítěte bez dalšího a musí pečlivě posuzovat jeho zájmy. Pro zjištění nejlepšího zájmu dítěte je třeba shromáždit veškeré potřebné důkazy. Soudy mají odpovědnost zajistit slyšení dítěte v souladu s jeho věkem, emocionální a rozumovou vyspělostí. Ústavní soud se také zabýval věkovou hranicí pro slyšení dítěte a uvedl, že věk dvanácti let je nejzazší hranicí. Nicméně je zapotřebí každý případ posuzovat

³¹ Usnesení ÚS ze dne 10. 11. 2020, sp. zn. II. ÚS 2598/20

³² Nález ÚS ze dne 4. 12. 2014, sp. zn. I. ÚS 1041/14

³³ PETROV, Jan. *Občanský zákoník: komentář*. 2. vydání. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7., § 867

individuálně. Dítě by nemělo být pouhým objektem rozhodování, ale subjektem práva a účastníkem řízení s právem být slyšen a vyjádřit svůj názor.³⁴

Zároveň § 100 odst. 3 o. s. ř. popisuje postup soudu v řízení, kde je účastníkem nezletilé dítě schopné vyjádřit své názory. Soud zjišťuje názor pomocí výslechu nebo prostřednictvím zástupce, znalce či orgánu sociálně-právní ochrany. Zákonodárce opět upozorňuje na zohlednění názoru dítěte v závislosti na jeho věku a rozumové vyspělosti.

Tato participace nezletilých osob má zásadní význam nejen v oblasti rodinného práva, ale i v kontextu exekučního řízení, kde je důležité zajistit, aby nezletilí byli dostatečně informováni o průběhu a výsledcích řízení, neboť se jedná o zvláštní právní sféru, která vyžaduje pečlivou pozornost k ochraně práv a zájmů mladistvých jednotlivců.

2.3 Způsobilost účastníka řízení

Dle § 19 o. s. ř. má právo stát se účastníkem ten, kdo disponuje právní osobností, a tudíž je oprávněn účastnit se řízení. Právní osobnost pak vymezuje § 15 odst. 1 o. z.: „*Právní osobnost je způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti.*“. Dle § 20 o. s. ř. má každý právo jednat před soudem v rozsahu své svéprávnosti. Termín svéprávnosti označuje schopnost jednotlivce jednat a nést důsledky svých činů, v souvislosti s § 30 o. z. se člověk stává plně svéprávný až dosažením plnoletosti.

Svéprávnost mladistvé osoby je determinována úrovní její rozumové a volní vyspělosti, která se vyvíjí postupně. Při hodnocení této zralosti je zkoumána objektivní zralost průměrného nezletilého jedince v daném věku.³⁵ V tomto kontextu by rovněž měla být brána v úvahu subjektivní způsobilost, tedy individuální vyspělost neploletých osob.³⁶

Vývojový proces, který určuje svéprávnost mladistvých není jednoznačný. Jedná se o postupný proces, který zahrnuje fáze, kdy mladiství postupně přebírají stále větší zodpovědnost za své činy a rozhodnutí.

³⁴ Nález ÚS ze dne 28. 2. 2018, sp. zn. II. ÚS 2866/17

³⁵ DOBROVOLNÁ, Eva. In: LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, ISBN 978-80-7400-852-8.str. 139

³⁶ PETROV, Jan. *Občanský zákoník: komentář*. 2. vydání. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7, § 31

Nezletilý má právní osobnost a jako takový může být účastníkem exekučního řízení jak na straně oprávněného, tak povinného. Zastoupení účastníků exekučního řízení nemá žádnou speciální právní úpravu, a proto se postupuje v souladu s o. s. ř.³⁷

Způsobilostí se zabýval i Ústavní soud, který zdůraznil, že by obvykle mělo být pravidlem, že nezletilé děti nemají plnou procesní způsobilost podle o. s. ř. Výjimka by měla být povolena pouze ve zcela výjimečných situacích, přičemž je nutno tento opačný závěr pečlivě odůvodnit. Při tomto posuzování je klíčovým faktorem individuální rozumová a volní vyspělost konkrétního dítěte. Ústavní soud zdůrazňuje soulad tohoto postupu s Úmluvou o právech dítěte, která klade důraz na nejlepší zájem dítěte jako přední hledisko všech činností týkajících se dětí.³⁸

Při procesní způsobilosti nezletilých v rámci exekučního řízení se aplikuje právní úprava o. s. ř. s ohledem na ustanovení § 52 e. ř., který odkazuje na jeho subsidiární použití o. s. ř.

2.4 Zastoupení nezletilého

Právní jednání dětí lze členit do čtyř základních skupin. V první skupině jedná nezletilý sám za sebe, v druhé nezletilý jedná se souhlasem zákonných zástupců, ve třetí za nezletilého jednájí zákonní zástupci a v posledním případě jednájí za nezletilého zákonní zástupci se svolením soudu.³⁹

Jestliže nezletilý není způsobilý k právnímu jednání, musí být s ohledem na § 22 o. s. ř. zastoupen. Pokud má být nezletilý zastupován dle zákona je jeho zástupcem zákonný zástupce nebo opatrovník. Zákonnými zástupci jsou většinou rodiče nezletilého, dále poručník nebo osvojitel. Zastupovat dítě může i pěstoun či opatrovník jmění dítěte.⁴⁰

Existuje značná rozmanitost situací, které jsou důvodem a příčinou vzniku dluhu u nezletilých, avšak častým faktorem je nedostatečný dohled či nezájem ze strany zákonných zástupců. Tento nezájem může být motivován různými okolnostmi, jako je nedostatek informovanosti o finančních záležitostech nebo

³⁷ ŠÍNOVÁ, Renáta a HAMULÁKOVÁ, Klára. *Civilní proces: Obecná část a sporné řízení*. 2. vydání. Academia iuris (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-787-3., str. 68

³⁸ Nález ÚS ze dne 4. 12. 2014, sp. zn. I. ÚS 1041/14

³⁹ § 31, 32, 898 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁴⁰ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 3. vydání. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-828-3., str. 91

nedostatek odpovědnosti. V takových případech se nabízí otázka, zda je skutečně vhodné, aby zákonní zástupci jednali jménem nezletilého. Někdy může být zastupování dítěte jeho vlastními rodiči problematické, zejména pokud dochází ke střetu zájmů. Například v situacích, kdy byli rodiče nečinní v průběhu vzniku dluhu, jsou zde reálné obavy, že budou pokračovat v této nečinnosti i nadále. To může znamenat, že rodiče nebudou plně hájit zájmy dítěte a nebudou jednat v souladu s jeho blahem.

Zákonný zástupce, který jedná za své dítě pouze formálně, neposkytuje dítěti adekvátní ochranu ani podporu. Pokud zástupce nedokáže plnit své povinnosti a nekoná žádné procesní úkony ve prospěch dítěte, jedná v nesouladu s blahem dítěte.⁴¹

Rodiče mají vůči svým dětem rodičovskou odpovědnost, jakožto komplex práv a povinností, které zahrnují starost o dítě, jeho ochranu, vyživovací povinnosti i správu jmění dítěte.⁴² Ústavní soud ve svém nálezu z 6. 3. 2017 dovedl, že zastupování nezletilého jeho rodiči nemusí nutně znamenat aktivní přístup k jednání a komunikaci se soudy, takovéto zastupování není účelné a dalo by se srovnat se situací jako kdyby nezletilý nebyl zastupován vůbec. Z tohoto důvodu je nezbytné, aby soudy zvažovaly jednotlivé skutečnosti každého případu zvlášť a s důrazem na zájem dítěte.⁴³

V případě rozporu zájmů zákonného zástupce a nezletilého nesmí být dle § 32 odst. 2 o. s. ř. taková osoba zástupcem dítěte a měl by být ustanoven kolizní opatrovník, a to zejména z důvodu, aby nedošlo k opomenutí zájmu nezletilého, který by měl být náležitě chráněn.

V situaci, kdy je zákonný zástupce neaktivní, je vhodné, aby soud vzal v úvahu i možnost ustanovení opatrovníka podle § 29 odst. 1 o. s. ř. Ve chvíli, kdy jsou pro takto ustanoveného opatrovníka dány podmínky, a přesto není zletilému přidělen, může dojít k porušení práv nezletilého garantovanými LZPS v čl. 38 odst. 2. Na takový postup upozornil Ústavní soud ve svém nálezu z 1. 4. 2020.⁴⁴

⁴¹ Nález ÚS ze dne 14. 11. 2019, sp. zn. II. ÚS 3133/19

⁴² § 857 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁴³ Nález ÚS ze dne 6. 3. 2017, sp. zn. I. ÚS 3655/16

⁴⁴ Nález ÚS ze dne 1. 4. 2020, sp. zn. I. ÚS 3233/19

V případě nedostatečného zastoupení nezletilého v nalézacím řízení, během kterého soud vydal exekuční titul, dochází k porušení zaručených práv a jsou zde důvody k podání žaloby pro zmatečnost. Tento průběh a případné zrušení exekučního titulu by následně mohl mít vliv na exekuční řízení a byl by důvodem pro zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. b) o. s. ř.

Zastupování v exekučním řízení nemá speciální úpravu v e. ř., a proto se postupuje v souladu s o. s. ř.

Nejvyšší soud se zabýval dovoláním, ve kterém povinný argumentoval, že odvolací soud nesprávně posoudil otázku jeho zastoupení v exekučním řízení, když mu nebyl ustanoven kolizní opatrovník. Nejvyšší soud shledal dovolání oprávněným a argumentoval tím, že je zde možný střet zájmů mezi rodiči a nezletilým, neboť proti otci bylo vedeno další exekuční řízení a v takových případech by neměl rodič zastupovat své dítě v dalším exekučním řízení. Z tohoto usnesení vyplývá, že by měl být dítěti ustanoven kolizní opatrovník i v případech, kde se střet zájmů pouze předpokládá a není zaručena jeho existence.⁴⁵

2.5 Nezletilý v postavení oprávněného

Otázka nezletilých v exekučním řízení je ve společnosti projednávána zejména z důvodů vzniku dětských exekucí. Zákonná úprava však neopomíjí ani možnost, aby nezletilý nebyl pouze v pozici povinného, ale též se stal oprávněným.

V pozici žalobce se může nezletilý ocitnout v rámci náhrady škody či nemajetkové újmy. Zásadní je ustanovení § 622 o. z., které uvádí, že v případě újmy na zdraví nezletilého, počíná běh promlčecí lhůty až v okamžiku jeho nabytí plné svéprávnosti, případně v okamžiku jmenování opatrovníka. Toto opatření umožňuje nezletilému žalovat o náhradu újmy po delší dobu, než je povoleno zletilému člověku ve stejné situaci.

Dle ustálené judikatury však neznamená, že dítě v takových případech může jednat bez zastoupení. V případě, kdy je nezletilý v postavení žalobce a podává žalobu, je k takovému úkonu zapotřebí souhlasu opatrovnického soudu. Touto záležitostí se zabýval Nejvyšší soud v dovolacím řízení, které řešilo souhlas opatrovnického soudu v případě, kdy se nezletilý žalobce blížil k dosažení plné svéprávnosti a měl důležité důvody pro pokračování v řízení, ačkoliv mu nebyl

⁴⁵ Usnesení NS ze dne 11. 5. 2016, sp. zn. 26 Cdo 5269/2015

udělen souhlas matkou. Soud se zabýval otázkou absence souhlasu opatrovnického soudu a zda se může jednat o důvod pro zastavení řízení. I v tomto případě soud potvrdil nutnost existence souhlasu opatrovnického soudu.⁴⁶

V jiném nálezu soud také konstatoval, že podání libovolné žaloby je nepochybně mimořádnou a neobvyklou událostí, která může hluboce ovlivnit život nezletilé osoby.⁴⁷

V závěru tedy lze shrnout, že souhlas soudu je nutný, i když mohou být rizika sporu menší, a to i s přihlédnutím k možnosti, že během řízení vzniknou náklady, které je následně účastník nebo jeho zástupce povinen uhradit.⁴⁸ § 898 odst. 2 o. z. pak obsahuje výčet právních jednání, ke kterým je třeba souhlasu soudu.

V e. ř. nenalezneme úpravu, která by se věnovala postavení nezletilého jakožto oprávněného a z těchto důvodů se opět použije subsidiární úprava o. s. ř.

2.6 Vstup nezletilého do dospělosti

Vstup nezletilého do dospělosti je jedním z významných okamžiků v životě každého jedince. V kontextu je značná relevance přikládána nálezu Ústavního soudu z 14. 11. 2019, který zdůraznil, že soudy v průběhu soudního řízení mají mít na paměti zajištění adekvátní ochrany dětí. Při projednávání finančních závazků dětí by měly soudy rovněž brát v úvahu ústavně chráněný zájem, aby nezletilí nevstupovali do dospělosti s povinnostmi, které jim působí rdousící účinek.⁴⁹

Závazky a dluhy by neměly dosáhnout takového stupně závažnosti, který by mohl výrazně komplikovat život nezletilých. Tedy aby dluhy nevyvolaly situaci, která by pro ně byla obtížně zvladatelná a omezující.⁵⁰

Prevence a zabránění vzniku dluhů nezletilých by mělo být prioritou celé společnosti. Vstup do dospělosti s nevyřešenými peněžními závazky může výrazně ovlivnit život mladé osoby, která právě dosáhla plnoletosti. Během této fáze života jedinec čelí klíčovým rozhodnutím ohledně svého dalšího vzdělání, volby kariéry

⁴⁶ Usnesení NS ze dne 27. 6. 2018, sp. zn. 25 Cdo 4531/2018

⁴⁷ Rozsudek NS ze dne 20. 9. 2012, sp. zn. 33 Cdo 2289/2011

⁴⁸ § 147 odst. 1 zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

⁴⁹ Nález ÚS ze dne 14. 11. 2019, sp. zn. II. ÚS 3133/19

⁵⁰ PSUTKA, Jindřich. *Péče o jmění nezletilého dítěte*. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-829-0., str. 28-29, str. 33-34

či zajištění svého bydlení. Zahájení plnoletosti s případným řešením exekučního řízení bude mít obvykle vliv na všechna taková rozhodnutí.

3 Exekuční řízení vedené proti nezletilým

3.1 Nalézací řízení

Než bude pojednáno o hlavních bodech exekučního řízení, které je vedené proti nezletilým, je nutné se zaměřit i na fázi nalézacího řízení. Nalézací řízení má za cíl zaručit subjektivní právo, exekuční řízení pak toto právo nuceně realizuje.

Mezi nalézacím a exekučním řízením nemusí nutně existovat přímá spojitost. Mnoho rozhodnutí, která jsou učiněna v rámci nalézacího řízení, je dobrovolně plněna, aniž by bylo nezbytné jejich dodržování vynucovat. Nicméně v případech, kdy stanovená povinnost dodržena není, slouží exekuční řízení k prosazení daných závazků.

Z těchto důvodů lze konstatovat, že nalézací řízení hraje klíčovou roli před zahájením exekučního řízení, a proto je důležité zdůraznit spravedlnost, transparentnost a respektování práv v rámci tohoto procesního kroku, zejména pokud se týká nezletilých osob.⁵¹

V souvislosti s nalézacím řízením je tedy nezbytné zmínit několik následujících institutů, které mají vliv na rozhodování a tím následně může docházet i k ovlivnění exekučního řízení.

3.1.1 Doručování nezletilým

Doručování písemností nezletilým představuje nedílnou součást řízení, která má zásadní vliv na respektování jejich práv a ochranu jejich zájmů.

Před Novelou se často vyskytoval problém týkající se nedostatečné informovanosti nezletilých a následné neumožnění se k dané věci vyjádřit. Způsob doručování nezletilým je významný, neboť může ovlivnit další postup řízení. Institut doručování představuje klíčový aspekt v rámci soudního řízení a závisí na něm, zda budou respektována či naopak narušena základní práva i povinnosti účastníků. V případě, že účastník není dostatečně informován o průběhu řízení z důvodu vadného doručování, může mu být odepřena možnost uplatnit veškerá práva, která by mohl uplatnit, pokud by byl včas informován. Přestože je tento krok

⁵¹ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 7. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2014. ISBN 978-80-7201-940-3., str. 40-41

v procesním řízení klíčový, dlouho nebylo jasně stanoveno, komu přesně má být doručováno v případech nezletilých dlužníků.

Před Novelou se dle § 50b o. s. ř. písemnosti doručovali pouze zákonným zástupcům nezletilých osob, přičemž samotní nezletilí byli z tohoto úkonu vynecháni. Dle nové úpravy se písemnosti musí doručovat i nezletilému účastníku, jenž dosáhl věku 15 let i v případě, že je zastoupen zákonným zástupcem.⁵²

V případech, kdy jsou nezletilému doručovány písemnosti, se jedná pouze o informativní charakter a slouží k zajištění participačních práv nezletilého. Z důvodu nedostatečné procesní způsobilosti nezletilých ale není takové doručení v rámci lhůt pro podání opravného prostředku zásadní.⁵³

Vzhledem k tomu, že nové ustanovení § 50b odst. 4 o. s. ř. pouze stanoví, že se účastníkovi doručují písemnosti, je další otázkou, co pod tento pojem zařadit. Vzhledem k absenci konkrétní definice daných písemností, by mělo být nezletilému doručováno nejen samotné rozhodnutí, ale i veškeré další související dokumenty. Tato jednoduchá specifikace znamená, že je třeba zajistit, aby veškerá relevantní korespondence byla doručována nezletilým.

Ústavní soud dále avizoval, že soudy musí postupovat s ohledem na zvláštní ochranu dětí a vždy zejména doručovat písemnosti zákonnému zástupci, který s nezletilým sdílí bydliště a až takto doručená písemnost může vyvolat další účinky.⁵⁴

Novela přinesla významné změny v procesu doručování písemností nezletilým, které mají pozitivní dopad na jejich účast a ochranu práv v právních vztazích. Umožnění doručování přímo nezletilým účastníkům, kteří dosáhli věku 15 let, i přes zastoupení zákonným zástupcem, je krokem směrem k větší transparentnosti a participaci dětí v právních záležitostech, které se jich dotýkají. Tímto způsobem je jim poskytována možnost vyjádřit své názory a pocity k probíhajícím řízením, což odpovídá principu ochrany jejich práv a zohledňuje jejich postupný rozvoj mentálních schopností a emocionální zralosti.

⁵² § 50b odst. 4 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

⁵³ SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. 2. vydání. Beckova edice právní instituty. V Praze: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-894-8., str. 164-166

⁵⁴ Nález ÚS ze dne 4. 12. 2014, sp. zn. I. ÚS 1041/14

3.1.2 Platební rozkaz

K zahájení a provedení exekučního řízení je zásadní existence exekučního titulu, který dlužníkovi ukládá povinnost plnit závazek, který do té doby nesplnil. K takovému exekučnímu titulu lze řadit i platební rozkaz.⁵⁵

U dětských dlužníků bylo často v rámci nalézacího řízení rozhodováno prostřednictvím těchto platebních rozkazů.⁵⁶ Obvykle je tento způsob prostředkem, který umožňuje soudu efektivně a hospodárně řešit běžné případy. Nicméně u případů nezletilých dlužníků může mít takový postup spíše negativní dopady. S ohledem na rostoucí počet případů dětských dlužníků se Ústavní soud zaměřil na otázku, zda je možné předpokládat, že vydáním platebního rozkazu vůči osobě, která zatím nedovršila věku 18 let, dojde ze strany tohoto nezletilého k plnění. Ve svém závěru nakonec soud zdůraznil, že je nutné v těchto případech uplatňovat ústavní požadavky týkající se nejlepšího zájmu dítěte a poskytování zvláštní ochrany, jak stanoví článek 3 odst. 1 a 2 Úmluvy o právech dítěte a čl. 32 odst. 1 LZPS. Platební rozkaz by neměl být vydán, pokud soud má jakékoli pochybnosti ohledně řádnosti a efektivity zastoupení zákonným zástupcem nebo opatrovníkem nezletilého žalovaného.⁵⁷

V případě platebního rozkazu běží od jeho doručení lhůta 15 dnů na podání odporu.⁵⁸ V takovém případě lze těžko očekávat, že by sám nezletilý byl schopen pochopit možné plynoucí důsledky z vydání platebního rozkazu a zároveň podat proti rozkazu odpor. To vše s přihlédnutím k tomu, že dětští dlužníci pocházejí zejména z nestabilních rodin a jejich zákonní zástupci jsou nečinní k jakémukoliv právnímu zastupování dítěte.

V závěru lze konstatovat, že otázka vydávání platebních rozkazů v případech dětských dlužníků vyvolávala značné právní a etické dilema. Tato komplikace byla řešena prostřednictvím Novel, a to přidáním ustanovení, které zakazuje vydat platební rozkaz proti nezletilému, který nenabyl plné svéprávnosti.⁵⁹

⁵⁵ KASÍKOVÁ, Martina a ŠIMKA, Karel. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-630-2, str. 236

⁵⁶ SVOBODA, Karel. *Řízení v prvním stupni: civilní proces z pohledu účastníka*. Praktická knihovna (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-733-0, str. 134-136

⁵⁷ Nález ÚS ze dne 14. 11. 2019, sp. zn. II. ÚS 3133/19

⁵⁸ § 172 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

⁵⁹ § 172 odst. 2 písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Tento bod Novely je vnímám jako správný krok k dosažení snížení počtu nezletilých dlužníků a je značným posílením právní ochrany nezletilých.

3.1.3 Rozsudek pro zmeškání a uznání

Dalším institutem, který je nutné zmínit, je rozsudek pro zmeškání. Tento prostředek přispívá k uspíšení a plynulosti soudního řízení, jeho cílem je předcházení případným komplikacím a překážkám ze strany žalovaného, který by svou absencí při jednání zpomalil a prodlužoval soudní řízení. Zatímco někteří tento rozsudek vnímají jako možnou sankci, jiní ho chápou jako prostředek motivace ke splnění soudních povinností. Jeho účinnost spočívá v tom, že podněcuje účastníky soudního řízení k aktivní spolupráci a dodržení stanovených termínů.⁶⁰

Přestože tento rozsudek může být v mnoha případech vhodným řešením, u nezletilých to naopak může být poměrně problematické. I v tomto případě proto myslala Novela na větší právní ochranu nezletilých a u § 153b odst. 3 o. s. ř. došlo k doplnění dovětku, který uvádí, že rozsudek pro zmeškání nelze vydat v případech, kdy je žalovaným nezletilá osoba bez plné svéprávnosti.

V souvislosti s rozsudkem pro uznání je také důležité zmínit kvalifikovanou výzvu, kterou předseda senátu uloží žalovanému povinnost vyjádřit se k daným skutečnostem a je zaměřen na to, aby měl žalovaný možnost projevit svůj názor a případně se bránit. Tato výzva musí být žalovanému doručena do vlastních rukou. Jestliže se žalovaný k výzvě bez udání důvodu nevyjádří, má se za to, že uplatňovaný nárok protistrany uznává, a to vede k vydání rozsudku pro uznání.⁶¹

Tento institut kvalifikované výzvy byl opět vůči osobě nezletilého bez plné svéprávnosti Novelou o. s. ř. zakázán.⁶² V souvislosti s rozsudkem pro uznání pak návrh zákona zahrnoval celkový zákaz vydání takového rozsudku v případech týkajících se nezletilých.⁶³ Vláda však ve svém stanovisku uvedla, že by takový zákaz byl spíše k tíži dítěte, a nakonec byl rozsudek pro uznání zachován s ohledem

⁶⁰ LAVICKÝ, Petr. *Moderní civilní proces*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-7601-3., str. 140-146

⁶¹ SVOBODA, Karel. *Opravné prostředky: civilní proces z pohledu účastníka*. Praktická knihovna (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-774-3, str. 169-174

⁶² § 114b odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

⁶³ Návrh poslanců Kateřiny Valachové, Patrika Nachera, Jana Bartoška a Lukáše Kolářika na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, sněmovní tisk 456/0.

na to, že přináší procesní výhody pro nezletilého, které tkví zejména v rychlosti takového rozhodnutí.⁶⁴

V kontextu ochrany práv nezletilých přinesla Novela změny, které zdůrazňují právní pozici dětí. Zákaz vydání rozsudku pro zmeškání ve prospěch nezletilých bez plné svéprávnosti a zdůvodnění zachování rozsudku pro uznání v případech nezletilých reflektují snahu o větší právní ochranu této skupiny osob.

3.2 Výběr soudního exekutora

Je pouze na vůli oprávněného, kterého soudního exekutora si zvolí k vymáhání své pohledávky uvedené v exekučním titulu.⁶⁵ Oprávněným zvolený exekutor musí být označen v exekučním návrhu. Vzhledem k tomu, že tuto pravomoc má každý oprávněný, může se stát, že proti dlužníkovi je veden větší počet exekucí u více soudních exekutorů.

Soudní exekutor může odmítnout provedení úkonu ve dvou případech, a to, jestliže takový úkon odporuje zákonům či právním předpisům a v druhém případě, jestliže oprávněný nesložil zálohu na náklady exekuce.⁶⁶

Návrhy vedené za účelem vymáhání peněžitých závazků nezletilých nepatří ani k jednomu z důvodů, dle kterých by soudní exekutor měl právo daný návrh odmítnout. U soudního exekutora se aplikuje zásada legálního pořádku, ta se projevuje povinností postupovat dle zákonem stanovených způsobů.⁶⁷ V tomto případě nemá soudní exekutor jinou možnost než dále pokračovat v exekučním řízení, aniž by měl pravomoc tento proces zastavit nebo odmítnout provedení exekučního úkonu.

Je proto důležité zdůraznit, že soudní exekutor hájí zájmy oprávněného a postupuje v souladu se zákonem, aniž by úmyslně zasahoval do práv dlužníka. Jeho úkolem je striktně dodržovat stanovené postupy exekučního řízení a zajistit vymáhání peněžitých závazků ve prospěch oprávněných stran. Není tedy

⁶⁴ Stanovisko vlády ze dne 6. 5. 2019 č. 311 k poslanceckému návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, sněmovní tisk č. 456/1.

⁶⁵ KASÍKOVÁ, Martina. *Exekuční řád: komentář*. 5. vydání. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-855-9., str. 139

⁶⁶ § 30 zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád

⁶⁷ ŠTIKA, Martin. *Exekuce v praxi*. Pro praxi. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. ISBN 978-80-7380-835-8., str. 44

pravomocným aktérem, který by zneužíval své pravomoci či záměrně poškozoval dlužníka, nýbrž vykonává svou povinnost v rámci právního řádu.

3.3 Oprávněné osoby

V rámci exekučního řízení se jedna strana účastníků identifikuje jako oprávnění. Oprávněný nese právo, které se snaží uplatnit prostřednictvím podání exekučního návrhu. Jako jediný má oprávněný možnost iniciovat proces vymáhání práva určeného v exekučním titulu.⁶⁸

Nejčastějšími osobami, které mají proti nezletilému postavení oprávněného bývají dopravní podniky. Z dat dostupných k 8. 12. 2022 je patrné, že dopravní podniky tvořily podíl 26,6 % věřitelů a mají významný vliv na celkovou strukturu věřitelů. Obce pak zastávají podíl 22,3 %. Zajímavý a zároveň znepokojující je fakt, že Chodov evidoval nejvyšší počet exekucí vedených proti nezletilým, konkrétně 367 případů, přesto v přepočtu na obyvatele bylo největší množství v Postoloprtech s počtem 247 dětských exekucí.⁶⁹

Oprávněným bývají i fyzické osoby, například z důvodu vzniku dluhu při přechodu nájmu nebo jiných smluvních vztahů. Otázkou zůstává nezbytnost a vhodnost uplatnění pohledávek vůči nezletilým, kteří doposud nejsou plně svéprávní. Touto záležitostí se zabýval Nejvyšší soud, ve svém rozsudku z 30. 3. 2011 uvedl, že neuplatnění pohledávek nemusí znamenat, že osoba nejedná s řádnou péčí hospodáře, ale je zásadní posoudit možnou zdařilost a uskutečnitelnost jejího vynucení. I když se oprávněný rozhodne neuplatnit pohledávku vůči nezletilému, nemusí to nutně znamenat, že nedbá na své zájmy, ale může to být důsledek praktických či morálních úvah.⁷⁰

V souladu s výše uvedeným je tedy pouze na osobě oprávněného, kterého soudního exekutora k provedení exekuce zvolí a zda vůbec podá exekuční návrh, kterým se bude domáhat splnění povinnosti, která vznikla nezletilému.

V praxi věřitelů, zejména těch, kteří mají úzkou vazbu na orgány veřejné správy, by měl být uplatňován zodpovědný přístup. V rámci své činnosti by měly

⁶⁸ § 37 zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád

⁶⁹ Justice – katalog životních situací. Statistiky. [online] Copyright © [cit. 20. 11. 2023]. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/statisticke-udaje-z-oblasti-justice>

⁷⁰ Rozsudek NS ze dne 30. 3. 2011, sp. zn. 29 Cdo 4276/2009

zohledňovat ochranu nezletilých, přičemž by měli aktivně přispívat k vytváření bezpečného prostředí pro nezletilé.

3.4 Provedení exekuce

V rámci exekučního řízení dochází k zásahu do práv povinného, který je donucován k jemu uloženému plnění. Pro zajištění transparentního postupu v této oblasti je klíčové přesné vymezení orgánu provádějícího donucení a specifikace možných způsobů, jimiž může exekuce probíhat.

V průběhu exekučního řízení může být vymáháno peněžní či nepeněžní plnění. U dětí lze spíše předpokládat, že dochází ke vzniku finančních závazků. Peněžité dluhy mohou soudní exekutoři vymáhat několika způsoby uvedenými v § 258 o. s. ř. Jedná se zejména o srážky ze mzdy, příkázáním pohledávky nebo prodej věcí.

V pravomoci exekutora je rozhodnout jaké postupy provedení exekuce zvolí, exekuci lze provést pouze takovými způsoby, které určí § 58 e. ř. Exekutor zohledňuje získané informace o povinném, způsob provedení exekuce provádí vydáním exekučního příkazu. Je na uvážení exekutora kolik způsobů provedení zvolí, zda jeden či více.⁷¹

Od chvíle doručení vyrozumění o zahájení exekuce nesmí povinný nakládat se svým majetkem, jedná se o zřetelný zásah do majetkové oblasti povinného. Tento zákaz s nakládáním majetku se taktéž označuje jako generální inhibitorium.⁷²

Exekuční příkazy mají být zaměřeny výhradně na efektivní uspokojení pohledávky oprávněného, ale tyto příkazy by zároveň neměly pro povinného představovat likvidační opatření, které by mělo za následek ovlivnění životních podmínek.⁷³

Soudní exekutor je povinen zajistit rychlé a účelné provedení exekuce s ohledem na ochranu povinného a třetích osob. Exekuce vedená zejména k vymáhání peněžité pohledávky je brána jako komplexní postih majetku povinného.⁷⁴

⁷¹ SVOBODA, Karel. *Exekuční řád: komentář*. Beckovy komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-863-4, str. 515-520

⁷² ŠTIKA, Martin. *Exekuce v praxi*. Pro praxi. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. ISBN 978-80-7380-835-8., str. 89

⁷³ Nález ÚS ze dne 31. 10. 2007, sp. zn. I. ÚS 752/04

⁷⁴ Rozsudek NS ze dne 25. 11. 2020, sp. zn. 30 Cdo 2014/2020

Ve chvíli, kdy exekutor zvolí více způsobů provedení exekuce, postupuje k realizaci jednotlivých způsobů v závislosti na intenzitě zásahu jednotlivých způsobů do majetkové sféry povinného.⁷⁵

Společně s dětskými exekucemi se často v médiích objevují články a reportáže, které ve svých titulcích poukazují na to, že exekutoři nezletilým zabavili hračky.⁷⁶ Přestože k takovým situacím opravdu mohlo dojít, v roce 2015 došlo zákonem č. 164/2015 Sb., změna občanského soudního řádu a změna exekučního řádu k novelizaci, která upravila hlavu pátou o. s. ř., týkající se prodeje movitých a nemovitých věcí, konkrétně pak věcí, které nepodléhají výkonu rozhodnutí.

Ochrana povinného se během exekučního řízení projevuje i skrze ohled na věci a prostředky, který povinný skutečně potřebuje k zajištění základních životních potřeb svých i své rodiny, k podnikání či k pracovním záležitostem. Demonstrativní výčet těchto věcí nalezneme v § 322 o. s. ř., tyto věci nemohou podléhat výkonu rozhodnutí. § 322 odst. 2 o. s. ř. byl novelizací rozšířen a v písm. c) od té doby lze nalézt, že při výkonu rozhodnutí nelze zabavit studijní literaturu, školní potřeby ale ani dětské hračky. Tím je tedy vyloučeno, aby v dnešní době exekutoři zabavili tyto movité věci, kterým by mohl být postižen vývoj dítěte. Jedná se o vyvážený přístup, který respektuje potřeby a důstojnost povinného a jemu blízkých osob, aniž by omezil právo věřitelů na vymáhání svých pohledávek. Touto cestou se zajišťuje, že exekuční proces probíhá v souladu s etickými a morálními normami a nepřináší nepřiměřené utrpení nebo obtíže povinnému a jeho rodině.⁷⁷

V rámci exekučního řízení dochází k citlivému zásahu do práv povinného. Při výběru způsobu provedení exekuce by měl exekutor respektovat specifika každého případu, včetně těch, kde je povinným nezletilá osoba.

3.5 Prostředky obrany a ochrany nezletilých

K ochranným a obraným prostředkům nezletilých osob patří například námitka podjatosti soudního exekutora, odklad, zastavení a odvolání.

⁷⁵ SVOBODA, Karel. *Exekuční řád: komentář*. Beckovy komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-863-4., str. 515-531

⁷⁶ ČT 24, rubriky: 168 hodin: Přišel o hračky, později nezákonně o mzdu. [online] Copyright © [cit. 15. 10. 2023]. Dostupné z <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/168-hodin-prisel-o-hracky-pozdeji-nezakonne-o-mzdu-detsky-dluznik-dostane-splatku-zpet-4875>

⁷⁷ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 3. vydání. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-828-3.

3.5.1 Námitka podjatosti

Námitku podjatosti může vznést povinný, tedy ten, proti němuž je exekuce vedena. Námitka se týká možného střetu zájmu nebo jiných okolností, které by mohly zpochybnit nezávislost a nestrannost exekutora při výkonu jeho funkce.⁷⁸

Účastník exekučního řízení, který podává námitku podjatosti s ohledem na metodu provedení exekuce soudním exekutorem, nedocílí tímto způsobem jeho vyloučení. Pokud exekutor postupuje v souladu s právními předpisy není zde možnost dosáhnout vyloučení jen z důvodu, že účastník s takovými postupy nesouhlasí.⁷⁹

Námitka podjatosti je důležitým a účinným prostředkem k obraně povinného, a to i v případě dětských dlužníků. Nicméně tímto způsobem není dosažení řešení základního problému vzniku dluhu. Je nezbytné se zaměřit na komplexnější strategie a metody, které mohou přinést udržitelnější a celkově efektivnější výsledky v oblasti dluhových situací, zejména v kontextu mladistvých jedinců.

3.5.2 Odklad

Během odkladu exekuce, který je vysvětlen v obecné kapitole týkající se exekučního řízení, soudní exekutor neprovádí žádné kroky k bezprostřednímu vymožení pohledávky.

V zákonem stanovených případech může povinný zažádat o odklad exekuce, ale jako u námitky podjatosti i v případě odporu se nejedná o konečné řešení dluhu nezletilého, neboť se jedná pouze o dočasný stav a ve vymáhání povinnosti je po určité době opět pokračováno.⁸⁰

Je třeba zdůraznit, že i přes existenci možnosti odkladu je nutné aktivněji přistupovat k řešení dluhové situace. Dlužník by v takovém případě neměl opomenout, že exekuce stále trvá.

⁷⁸ ŠÍNOVÁ, Renáta a KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, Ingrid. *Civilní proces*. Academia iuris (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-600-5., str. 14

⁷⁹ ULLRICH, Ladislav. *Exekuční řízení: komentované vzory podání*. V Praze: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-782-8., str. 29-31

⁸⁰ SVOBODA, Karel. *Exekuční řízení: civilní proces z pohledu účastníka*. Praktická knihovna (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-802-3., str. 381-390

3.5.3 Zastavení

Demonstrativní výčet důvodů k zastavení exekuce nalezneme v § 268 o. s. ř. a v § 55 odst. 6 e. ř. Uplatnitelnými důvody v případě nezletilých jsou zejména § 268 odst. 1 písm. e) o. s. ř., který zní: „*průběh výkonu rozhodnutí ukazuje, že výtěžek, kterého jím bude dosaženo, nepostačí ani ke krytí jeho nákladů;*“ a následně § 268 odst. 1 písm. h) se zněním: „*výkon rozhodnutí je nepřístupný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat.*“. V prvně zmíněném případě směřuje ustanovení k situacím, kdy je zajištěn majetek o tak nízké hodnotě, že jeho prodej následně nepokryje ani náklady řízení.⁸¹ U nezletilých lze předpokládat, že nedisponují majetkem o vyšší hodnotě s výjimkou osobních věcí, které ale dle § 322 odst. 2 o. s. ř. nesmí být v průběhu exekučního řízení zpeněženy.⁸²

Druhým možným případem pro zastavení exekuce vedené proti nezletilým je situace, kdy je pro některé důvody výkon rozhodnutí nepřipustný. Vzhledem k obecné formulaci lze pod tento důvod zahrnovat různé okolnosti. To umožňuje reagovat na širokou škálu situací, které by mohly způsobit nepřijatelnost výkonu rozhodnutí, to rovněž potvrdil Ústavní soud. Například z nálezu Ústavního soudu ze dne 18. 4. 2017, který danou nepřipustnost shledal ve zjevné nespravedlnosti. Soud také dovedl, že je takové ustanovení formulováno velmi obecně, a to za účelem, aby došlo k zastavení výkonu rozhodnutí i v dalších závažných případech.⁸³

U nezletilých osob zatížených dluhy je pak důležité zmínit nový § 262c odst. 1 o. s. ř., který stanoví, že pohledávku ze závazku, který vznikl nezletilému bez plné svéprávnosti lze výkonem rozhodnutí postihnout jen majetek, který nezletilý nabyl před dovršením plné svéprávnosti. Toto ustanovení je tedy velkým milníkem ve vymáhání dětských dluhů a lze ho vztahovat i na exekuční řízení z důvodu principu subsidiarity.⁸⁴

S ohledem na nové ustanovení se nastavila nová pravidla pro exekuci v případě nezletilých dlužníků a posílení ochrany jejich majetkových práv. Dříve

⁸¹ SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. 2. vydání. Beckova edice právní instituty. V Praze: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-894-8., str. 304

⁸² NOVÁKOVÁ, Jana. Zastavení exekuce pro její bezúspěšnost v kontextu rozhodovací praxe Nejvyššího soudu a Ústavního soudu. In: *Právní rozhledy*, 2020, č. 18, str. 617-622

⁸³ Nález ÚS ze dne 18. 4. 2017, sp. zn. II. ÚS 2357/16

⁸⁴ § 52 odst. 1 a 2 zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád

než uvedený paragraf vstoupil v platnost, bylo možné vymáhat dluhy i z majetku, který nezletilý získal po dosažení plnoletosti. Toto ustanovení významně zmírňuje potenciální dopady dluhů na budoucí majetkovou situaci nezletilých a klade důraz na jejich ochranu v přechodném období do plné svéprávnosti.

Není-li respektováno ustanovení § 262c o. s. ř., má povinný právo se domáhat částečného zastavení exekuce.

3.5.4 Odvolání

Jednou z nejběžnějších forem obrany účastníků v řízení je dále odvolání a patří k řádným opravným prostředkům. Úpravu odvolání nalezneme v § 55c e. ř. s odkazem na o. s. ř. Odvolání umožňuje napadnout veškerá rozhodnutí kromě těch, jejichž výčet nalezneme v § 55c odst. 3 e. ř. a zároveň se zde použije i úprava § 202 o. s. ř., neboť odvolání není možné podat ani proti rozhodnutím převážně procesního charakteru. Jedná se o usnesení, která vydává soudní exekutor v průběhu řízení, například rozhodnutí upravující vedení řízení nebo vyzvání k doplnění podání. Odvolání také nelze podat proti exekučnímu příkazu.⁸⁵

Účastník, jehož práva byla rozhodnutím exekutora poškozena, má lhůtu 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí k podání odvolání proti takovému rozhodnutí.⁸⁶

Během opravného řízení mohou účastníci navrhnout nové okolnosti a důkazy, což je klíčovým prvkem ochrany práv a možností nápravy případných chyb či nespravedlivých rozhodnutí.⁸⁷

Nezletilí účastníci řízení mají v zásadě stejné postavení a lhůty pro odvolání jako jiné osoby.

⁸⁵ § 47 odst. 4 zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád

⁸⁶ KASÍKOVÁ, Martina. *Exekuční řád: komentář*. 5. vydání. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-855-9., str. 520-525

⁸⁷ ULLRICH, Ladislav. *Exekuční řízení: komentované vzory podání*. V Praze: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-782-8., str. 169-172

4 Důvody vzniku dluhů nezletilých a jejich řešení

V této kapitole se zaměříme na hlavní příčiny vzniku dětských exekucí. Pro vznik každého exekučního řízení je nezbytná především existence dluhu.⁸⁸ Exekuční řízení je společností chápáno spíše jako negativní proces, přestože ve skutečnosti představuje pouze kroky vedoucí k vymožení pohledávky a je tak důsledkem předešlého právního jednání dlužníků.

Česká republika se otázkou dětských dluhů a jejich příčinami zabývá již několik let. Této problematice se často věnují i média, avšak obvykle zakládají své informace na nepodložených zdrojích a ve většině případů svalují vinu na soudní exekutory. Nutné je však zdůraznit, že za vznikem dluhů nestojí soudní exekutor, nýbrž spíše zákonní zástupci nezletilých nebo sami nezletilí.

Existuje nespočet důvodů, proč dětem vznikají dluhy. Mezi nejčastější příčiny patří uzavření smlouvy buď samotným nezletilým nebo osobou, která nezletilého zastupuje. To znamená, že zadlužování nezletilých může být důsledkem jednání osoby odlišné od osoby nezletilého. Je důležité si uvědomit, že dluhy nezletilý nenabývá, pokud jeho zákonní zástupci jednají pouze sami za sebe. V takových případech není podstatné, zda konkrétní jednání může dítěti jakkoliv prospět.

Další možností, jak může nezletilému vzniknout peněžní závazek se týká dědické posloupnosti. Pozůstalí totiž dědí nejen aktiva ale i pasiva, tedy možné dluhy.⁸⁹ K dalším příčinám vzniku dětských dluhů patří deliktní jednání a s tím spojená náhrada újmy a způsobené škody, stejně jako kvazideliktní jednání, kterým je například bezdůvodné obohacení.⁹⁰

V následující části se zaměříme na detailní rozbor příčin vzniku dětských dluhů.

⁸⁸ Exekutorská komora České republiky. [online] Copyright © [cit. 20. 11. 2023]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/794-6-co-je-to-exekuce?w=>

⁸⁹ LAVICKÝ, Petr. *Občanský zákoník: komentář*. 2. vydání. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2020-. ISBN i978-80-7400-869-6, str. 539-544

⁹⁰ PSUTKA, Jindřich. *Péče o jmění nezletilého dítěte*. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-829-0., str. 25-26

4.1 Místní poplatky

K okolnostem, které mají vliv na zadlužování nezletilých, patří automatické zadlužování. Jedná se o situace, kdy dětem vznikají dluhy bez jejich vědomí a je pro ně velice obtížné nebo téměř nemožné na tyto situace, ovlivňující jejich finanční postavení jakkoliv reagovat.

V minulosti byl problém automatického zadlužování spjat s povinnými poplatky.⁹¹ Tento problém můžeme zaznamenat již od roku 2002, ale ke zhoršení celé situace přispěl zákon č. 174/2012 Sb., kterým se měnil zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, kterým byl zaveden poplatek za komunální odpad.⁹² Poplatníkem se dle tohoto zákona stala každá osoba přihlášená v příslušné obci, což mělo za následek, že dluhy z nezaplacených poplatků za komunální odpad mohly postihnout děti bez ohledu na jejich věk.⁹³ V případě, kdy zákonní zástupci tento poplatek náležitě nehradili, docházelo k vzniku dluhů nezletilých a dále k jejich navyšování. V době účinnosti této novely neexistovala úprava, která by obcím umožňovala osvobodit nezletilé od poplatkové povinnosti. S ohledem na povinnost obcí jednat s péčí řádného hospodáře⁹⁴, byly tyto obce nuceny začít vymáhat dluhy vzniklé z nezaplacených poplatků za svoz komunálního odpadu s nabytím zletilosti dlužníka.

V roce 2012 byla vynaložena snaha o nápravu této problematiky, ale nová úprava nakonec uložila nezletilým poplatníkům odpovědnost za uhrazení poplatku společně a nerozdílně s jejich zákonným zástupcem. Tato změna vedla k situaci, kdy Nejvyšší správní soud předložil Ústavnímu soudu návrh na prohlášení neústavnosti. Nejvyšší správní soud tak učinil v návaznosti na konkrétní případ, ve kterém stěžovatelka nabyla v průběhu nezletilosti dluhy a s dovršením 18. roku věku bylo proti ní vedeno exekuční řízení a byly nařizeny srážky ze mzdy za neplnění poplatkové povinnosti z komunálního odpadu.⁹⁵ Návrhu bylo vyhověno, avšak až po účinnosti zákona č. 266/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, který zmíněný problém vyřešil. Tentokrát

⁹¹ PSUTKA, Jindřich. *Péče o jmění nezletilého dítěte*. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-829-0., str. 25-26

⁹² § 12 odst. 2 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, znění účinné od 1. 7. 2012

⁹³ § 10b odst. 1 písm. a) zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

⁹⁴ § 38 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

⁹⁵ Rozsudek NSS ze dne 22. 8. 2017, sp. zn. 9 As 211/2014

byla poplatková povinnost v plném rozsahu uložena zákonnému zástupci dítěte.⁹⁶ Současná zákonná úprava zahrnuje i souhrn osob, které jsou od poplatkové povinnosti osvobozeny, jedná se například o děti umístěné v dětských domovech. § 16a zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích navíc umožňuje správci poplatku v některých případech poplatek prominout, což do účinnosti zákona č. 266/2015 Sb. nebylo možné.

4.2 Regulační poplatky

Automatické zadlužování se v minulosti týkalo i poplatků spojených s veřejnými službami. K 1. 1. 2009 byly zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, kterým se měnil zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění zavedeny regulační poplatky. § 16a zákona o veřejném zdravotním pojištění ukládal pojištěnci nebo zákonnému zástupci povinnost uhradit regulační poplatek 30 Kč nebo 90 Kč za provedení hrazených služeb. Otázkou v té době bylo, kdo je odpovědný za zaplacení těchto poplatků v případě nezletilých osob. Nakonec nálezem Ústavního soudu ze dne 16. 9. 2015 bylo rozhodnuto, že plátcem regulačního poplatku je pouze zákonný zástupce.⁹⁷ Tím pádem přešla veškerá odpovědnost na zákonné zástupce.

Vývoj v této oblasti ovlivnilo také schválení návrhu vlády na zrušení třicetikorunového poplatku dne 2. 7. 2014. Tato úprava přinesla zlepšení v oblasti finanční odpovědnosti za veřejné služby a eliminaci rizika zadlužování nezletilých v důsledků těchto poplatků.⁹⁸

4.3 Přejedání nájmu

K dalšímu příkladu automatického zadlužování patří přechod nájmu bytu dle § 2279 o. z. V případě smrti nájemce přechází podle tohoto ustanovení nájem na člena nájemcovy domácnosti, a to bez ohledu na věk dotčené osoby, což se může dotknout i nezletilých jedinců. Tato zákonná úprava byla koncipována tak, aby poskytovala dostatečnou ochranu pro osoby žijící v nájmu po zesnulém nájemci

⁹⁶ PSUTKA, Jindřich. *Péče o jmění nezletilého dítěte*. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-829-0., str. 28-29

⁹⁷ Nález ÚS ze dne 16. 9. 2015, sp. zn. II. ÚS 728/15

⁹⁸ Ministerstvo zdravotnictví České republiky. [online] Copyright © [cit. 22. 11. 2023]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/vlada-zrusila-poplatky-za-navstevu-lekare-a-za-recepty-v-lekarnach/>

a tím zajistila jejich ochranu bydlení. Opomenuta byla v takovém případě problematika splácení nájmu nezletilými.

Vzhledem k tomu, že nezletilí nejsou sami oprávněni uzavřít nájemní smlouvu, je třeba, aby zákonný zástupce dostal od soudu přivolení. Ustanovení § 2279 o. z. bylo v minulosti vnímáno jako problematické, neboť druhý odstavec tohoto paragrafu se přímo vztahuje na nezletilé osoby a prodlužuje nájem bytu až do doby, kdy nezletilý dosáhne věku 20 let. Problém vznikal zejména v tom, že i když má osoba, na kterou přechází nájem, možnost do jednoho měsíce oznámit pronajímateli odmítnutí pokračování v nájmu, nebyl nově ustanovený poručník nezletilého často schopen se v tak krátké době s daným případem seznámit a v zastoupení za dítě oznámit pronajímateli rozhodnutí o nepokračování v nájmu. Tento problém byl nakonec vyřešen Novelou, která přinesla změnu v § 2279 odst. 4. Novela stanovila, že lhůta jednoho měsíce začíná běžet až od řádného jmenování opatrovníka či poručníka. Tímto způsobem byla situace upravena tak, aby nový poručník nezletilého měl dostatek času na seznámení s případem a na jeho řádné oznámení pronajímateli o záměru nepokračovat v nájmu.⁹⁹

4.4 Jízdné

Některá právní jednání se považují za velmi běžná, a proto se obvykle nepovažují za riziková. Z toho důvodu nemusí zákonný zástupce ani dítě předpokládat, že i takovým jednáním může dojít ke vzniku peněžního závazku.

Takového soukromoprávního jednání se dítě dopouští například při jízdě městskou hromadnou dopravou. Při této činnosti vzniká konkludentně uzavřená smlouva mezi přepravcem a přepravovaným.¹⁰⁰ V o. z. nenalezneme úpravu konkrétních typů přepravy, § 2578 o. z. odkazuje na jiné právní předpisy. Takovým předpisem je vyhláška Ministerstva dopravy a spojů o přepravním řádu pro veřejnou drážní a silniční osobní dopravu č. 175/2000 Sb. Avšak úprava cestujících bez platných jízdních dokladů je zde poměrně stručná a nejasná. § 7 odst. 6, který zní: „*Nezakoupil-li si cestující jízdní doklad podle odstavce 3 nebo podle odstavce 5 a je přepravován bez platného jízdního dokladu, považuje se za cestujícího, který se z příčin na své straně neprokázal platným jízdním dokladem.*“, z tohoto

⁹⁹ FRINTA, Ondřej; FRINTOVÁ, Dita; ELISCHER, David. Děti a jejich dluhy – aktuální stav v České republice. Díl první: obecné poznatky a jednotlivé druhy dluhů. In: Právní rozhledy. 2019.

¹⁰⁰ Nález ÚS ze dne 15. 2. 2017, sp. zn. I. ÚS 1775/14

ustanovení nelze dovodit nic specifického, pouze lze předpokládat, že je tímto způsobem uzavřena smlouva konkludentně.¹⁰¹

Dle přepravních řádů vzniká nezletilému cestujícímu bez platné jízdenky povinnost zpětně zaplatit cenu jízdného i s příplatkem. V takové chvíli je velmi časté, že dítě situaci neoznámí svým zákonným zástupcům, a tím pádem dluh začíná postupně narůstat.

Hlavní problém spojený s jízdným a přírážkami udělenými nezletilým jedincům je nedostatečná komunikace jak ze strany zákonných zástupců, tak ze strany samotných nezletilých. Je důležité, aby rodiče a jiní zákonní zástupci poučili a seznámili své dítě s nutností řádně hradit jízdné. Na druhou stranu se zákonní zástupci kolikrát ani nedozví, že jejich dítěti vznikl dluh v souvislosti s přepravou, který postupně narůstá. Jsou případy, kdy nezletilý takovou skutečnost zamlčel záměrně. Některé děti na přírážku úplně zapoměly nebo si nemusí být plně vědomy následků a důsledků spojených s tímto dluhem a nevěnují dané situaci potřebnou pozornost.

V návaznosti na tuto problematiku se soudy opakovaně zabývaly otázkou, ve kterém věku je dítě způsobilé k uzavření smlouvy o přepravě. Ve vývoji takové situace lze sledovat značný pokrok.

Ve svém nálezu ze dne 4. 12. 2008 Ústavní soud vyvodil závěr, podle kterého stěžovatelka byla schopna nejen samostatně cestovat městskou hromadnou dopravou, ale také byla obeznámena s povinností uhradit jízdné. Ústavní soud v tomto případě nečinil rozdíly mezi způsobilostí uzavřít smlouvu o přepravě a způsobilostí k protiprávnímu jednání, které vedlo k porušení dané smlouvy.¹⁰²

V usnesení Ústavního soudu z 30. 3. 2016 se například soud zabýval ústavní stížností nezletilého stěžovatele. Stěžovatel žijící v dětském domově byl povinen zaplatit částku za jízdu bez platné jízdenky v městské hromadné dopravě. Ústavní soud však tuto ústavní stížnost odmítl jako neopodstatněnou a konstatoval, že nebylo porušeno žádné ústavně zaručené právo nebo svoboda stěžovatele a dovedil, že si byl stěžovatel již ve svých dvanácti letech vědom povinností plynoucích z uzavření přepravní smlouvy.¹⁰³

¹⁰¹ FRINTA, Ondřej; FRINTOVÁ, Dita; ELISCHER, David. Děti a jejich dluhy – aktuální stav v České republice. Díl první: obecné poznatky a jednotlivé druhy dluhů. In: Právní rozhledy. 2019.

¹⁰² Nález ÚS ze dne 4. 12. 2008, sp. zn. III. ÚS 1019/08

¹⁰³ Usnesení ÚS ze dne 30. 3. 2016, sp. zn. III. ÚS 3708/15

V jiném nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 2. 2017 už můžeme sledovat jiný přístup soudu, který konstatoval, že v případě, pokud závěrem soudů bude, že nezletilé dítě bylo schopno uzavřít přepravní smlouvu, musí se zabývat otázkou, zda si dítě mohlo být vědomo porušení povinnosti a důsledků spojených s nedodržením platby a uhrazení přírážky k jízdnému. Závěrem soud uvedl, že při svém rozhodování musí obecné soudy chránit zájmy dítěte, aby s dovršením zletilosti nevstupovaly do dospělosti s peněžními závazky.¹⁰⁴

Výsledkem takových řešení bylo rozhodnutí, že soudy musí jednotlivé případy posuzovat individuálně a zohledňovat míru, do jaké si bylo dítě v takové chvíli vědomo své odpovědnosti a možností následného vzniku dluhů a s tím spojených dalších následků.¹⁰⁵

Od 1. 9. 2018 byly vládou nařízeny slevy jízdného pro nezletilé, studenty a seniory. Výše slevy dosáhla 75 % a jedinou podmínkou pro uznání takové slevy bylo prokázání věku platným dokladem. V roce 2022 se pak sleva snížila na 50 %.¹⁰⁶ V návaznosti na nařízení vlády vyzvala Rada města Plzně představenstvo společnosti PMDP, a. s., kteří jsou provozovatelem městské veřejné dopravy na území města Plzně, aby zahájilo kroky vedoucí k zastavení vymáhání všech pohledávek včetně příslušenství vůči nezletilým dlužníkům. Důvodem byl také zejména nárůst takových pohledávek.¹⁰⁷ Dle nařízení statutárního města Plzně, které je účinné od 1. 1. 2024 mají nárok na bezplatnou přepravu děti do 6 let a držitel Plzeňské karty ve věku od 6 do 15 let s tím, že jim tento nárok vzniká až ve chvíli, kdy dojde k aktivaci na Plzeňské kartě. Osoby ve věku od 15 do 18 let mají nárok na zlevněné jízdné.¹⁰⁸

Taková opatření jsou klíčová pro zajištění dostupnosti dopravy a zároveň vedou k významnému snížení množství vymáhaných pohledávek vůči nezletilým, neboť je poměrně jednoduché splnění potřebných podmínek k tomu, aby nezletilé

¹⁰⁴ Nález ÚS ze dne 15. 2. 2017, sp. zn. I. ÚS 1775/14

¹⁰⁵ WESPHALOVÁ, Lenka. K rodičovské odpovědnosti a hmotněprávním aspektům zastoupení dítěte, *Acta Iuridica Olomucensia*, 2020, ev. č. period. tisku: MK E 15579, ISSN 1801-0288., str. 86-89

¹⁰⁶ Ministerstvo dopravy, Média a tiskové zprávy [online] Copyright © [cit. 25. 11. 2023]. Dostupné z: <https://www.mdcz.cz/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Od-dubna-zaci,-studenti-a-starsi-65-let-cestuji-za>

¹⁰⁷ Usnesení Rady města Plzně ze dne 20. 5. 2019, [online] Copyright © [cit. 25. 11. 2023]. Dostupné z: <https://usneseni.plzen.eu/>

¹⁰⁸ Nařízení statutárního města Plzně č. 2/2023, účinné od 1. 1. 2024, [online] Copyright © [cit. 15. 1. 2024]. Dostupné z: <https://vyhlasky.plzen.eu/vyhlasaka/414>

osoby cestovaly městskou hromadnou dopravou zadarmo. U dětí nad 15 let pak lze předpokládat, že si budou uvědomovat výši jízdného a povinnost k jeho zaplacení.

4.5 Knihovní výpůjčky

Dle § 2193 o. z. se mezi nezletilým vypůjčitelem a knihovnou, jakožto půjčitelem vytváří smlouvy o výpůjčce. Tato smlouva umožňuje knihovnám poskytovat dětem knihy k dočasnému a bezplatnému užívání. Většina knihoven má svůj knihovní řád, který detailně specifikuje podmínky výpůjčky i výši poplatků v případě pozdního vrácení knih, případně poškození vypůjčených materiálů.

V některých knihovních řádech a pravidlech je implementováno specifické opatření, které slouží k ochraně nezletilých před možností vymáháním dluhů. Jedním z takových opatření je požadavek na registraci čtenáře, která je umožněna dětem mladších 15 let, avšak za podmínky ručení zákonného zástupce. Tím je zajištěno, že v případě vzniku dluhu, se peněžní závazek vymáhá po zákonném zástupci, nikoli po samotném nezletilém. Takovým způsobem jsou chráněna práva knihovny a zároveň není třeba vymáhat dluhy přímo od nezletilých. Tento přístup je považován za vhodný a doporučený, neboť zajišťuje, že knihovna může efektivně spravovat poplatky za své služby a zároveň chrání nezletilé čtenáře před možnými finančními obtížemi spojenými s dluhy.¹⁰⁹

4.6 Mobilní operátoři

Méně časté, i přesto se vyskytující, jsou situace, kdy dětské dluhy vznikly na základě telekomunikačních služeb. I v těchto případech vznikly peněžní závazky prostřednictvím právního jednání zákonných zástupců, kteří uzavřeli smlouvu s operátory jménem nezletilého. Těmto případům se věnoval Český telekomunikační úřad. V Monitorovací zprávě ČTÚ uvedl konkrétní případ, ve kterém šestiletému chlapci vznikl dluh ve výši 60 000 Kč, a operátor se následně domáhal jeho uhrazení. S odkazem na danou kauzu ČTÚ konstatoval, že za povinnost plynoucí ze smluv uzavřených s operátory ve prospěch nezletilého odpovídá zákonný zástupce.¹¹⁰

¹⁰⁹ FRINTA, Ondřej; FRINTOVÁ, Dita; ELISCHER, David. Děti a jejich dluhy – aktuální stav v České republice. Díl první: obecné poznatky a jednotlivé druhy dluhů. In: Právní rozhledy. 2019. str. 725

¹¹⁰ Monitorovací zpráva č. 4/2017. Český telekomunikační úřad [online] Copyright © [cit. 18. 11. 2023]. Dostupné z: <https://www.ctu.cz/monitorovaci-zprava-c-042017>

Většina zmíněných situací, které vedly ke vzniku dluhů nezletilých, byla úspěšně řešena v souladu s individuálními potřebami a okolnostmi. To zahrnovalo důkladné zkoumání příčin dluhů a implementaci opatření k tolik potřebnému řešení. Díky těmto změnám a také pomocí Novely došlo k prevenci dalšího vzniku dluhu nezletilých.

5 Srovnání právní úpravy

Tato kapitola se bude věnovat nejen srovnání právní úpravy týkající se exekučního řízení ve věcech mladistvých, která byla v České republice platná před Novelou, ale také porovnání právní úpravy v České republice a na Slovensku. Jedná se o stát, který je svou historií i právní úpravou České republiky nejblíže, a přesto se zde vyskytují rozdíly v řešení jednotlivých záležitostí v souvislosti s exekučním řízením nezletilých a jejich dluhy.

5.1 Srovnání právní úpravy v České republice

Od 1. 7. 2021 nabyl účinnosti zákon č. 192/2021 Sb., kterým se mění mimo jiné zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, jehož jedním z hlavních záměrů bylo bránit do budoucna nadměrnému zadlužování dětí. Jedná se o netradiční novelizaci, neboť byla přijata všemi hlasy v Poslanecké sněmovně i v Senátu a na závěr byla bez výhrad podepsána prezidentem České republiky.¹¹¹

Novelizací mělo dojít k vyřešení nejpálčivějších otázek v souvislosti se zadlužováním nezletilých. Upraven byl § 898 odst. 2 o. z., tak aby došlo k pevnému určení, kdy musí mít dítě ke svému právnímu jednání souhlas. Nejvýznamnější se však stal nový § 899a o. z., jeho dva odstavce představují dva klíčové pilíře úpravy postihu majetku nezletilých. První pilíř je omezení rozsahu majetku, který může být postižen v souvislosti se vzniklými dluhy. Nová úprava zavedla, že dluhy nezletilých mohou být vymáhány pouze z majetku, který nezletilý vlastnil před dovršením plné svéprávnosti, výjimkou jsou dluhy z výdělečné činnosti s odkazem na § 33 o. z. Věřitelé mají možnost uspokojit své pohledávky z majetku, který je nezletilým vlastněn v okamžiku jeho dovršení plné svéprávnosti, ale i z majetku, které dítě nabylo prostřednictvím právního jednání. Výkonem rozhodnutí mohou být tedy postiženy finanční prostředky, které pocházejí z prodeje věcí nabytých nezletilým, může se jednat i o nájemné, které náleží nezletilému, a to vše před nabytím plné svéprávnosti dítěte.¹¹²

¹¹¹ Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, sněmovní tisk 984/0.

¹¹² PSUTKA, Jindřich. *Péče o jmění nezletilého dítěte*. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-829-0., str. 37-46

I doposud plně nesvéprávný jedinec může být způsobilý samostatně jednat, v těchto případech je možné stanovit, že se následky právního jednání projeví až po získání souhlasu zákonného zástupce nezletilého.¹¹³ Takový postup dává zákonným zástupcům možnost dohlížet na finanční záležitosti a zajišťovat, aby rozhodnutí nezletilého byla podřízena jejich dohledu a souhlasu, což slouží k ochraně jejich majetku a zájmů. Tímto způsobem se snižuje riziko, že by nezletilí byli vystaveni finančním potížím nebo by byli využiti k nerozvážnému nakládání s majetkem.

§ 899a odst. 1 o. z. však pojednává pouze o peněžitém dluhu, proto jestliže se dítě zaváže k majetkovému plnění nepeněžní povahy, má věřitel nárok domáhat se této pohledávky z veškerého majetku nezletilého.¹¹⁴

Rodiče pak dle § 899a odst. 2 o. z., který představuje druhý pilíř, ručí za dluhy jejich dětí, pokud za něj jednali nebo udělili souhlas k danému jednání. Přejícná ustanovení zavedená Novelou zajistila, aby se dluhy také nevymáhaly od osob, které před nabytím účinnosti tohoto právního předpisu nedovršily věku 21 let. Tím se rozšířil okruh nejen na nezletilé, ale i na osoby tomuto věku blízké.¹¹⁵

Novela se také dotkla § 2920 o. z., ve kterém došlo ke zjednáání nové hranice delikttní způsobilosti na věk 13 let. Od tohoto věku může jedinec hradit jím vzniklou škodu, jestliže byl schopen ovlivnit své jednání a rozeznat možné důsledky svého jednání. V případě, kdy dítě nedovršilo věku 13 let, odpovídá za vzniklou škodu dle § 2920 odst. 3 o. z. primárně osoba, která nad nezletilým zanedbala náležitý dohled. Pokud ale dítě způsobilo škodu činem povahy úmyslného trestného činu nebo je-li to s ohledem na majetkový stav dítěte a poškozeného možné, hradí škodu nezletilý.

Další úprava Novely týkající se zejména procesních otázek, byla již zmíněna v předchozích kapitolách, a proto zde budou jednotlivá ustanovení uvedena pouze okrajově.

K § 50b odst. 4 písm. b) o. s. ř. přibyla věta, která zavedla povinnost doručovat písemnosti nejen zástupci nezletilého, ale i účastníkovi řízení, který již dovršil věku 15 let. Díky takovému opatření je nezletilý více včleněn do průběhu řízení a je i více informován.

¹¹³ § 36 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹¹⁴ ŠÍNOVÁ, Renata. *Pocta Milaně Hrušákové*. Beckova edice právo. V Praze: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-859-7., str. 277-284

¹¹⁵ Přejícná ustanovení zavedena zákonem č. 192/2021 Sb. Čl. II odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Další úpravy se dotkly nemožnosti vydat rozsudek pro zmeškání nebo platební rozkaz, pokud je žalovaný osobou nezletilou. Tato ustanovení přispěla k větší míře právní ochrany dětí.¹¹⁶

Nově byl také přidán § 262c odst. 1 o. s. ř., který specifikoval, že peněžité pohledávky vzniklé v době nezletilosti dítěte, mohou být uspokojeny v průběhu výkonu rozhodnutí jen majetkem, který nezletilý vlastnil před nabytím svéprávnosti.

Dále stojí za zmínění i ustanovení dotýkající se automatického přechodu nájmu. Tato problematika byla již blíže vysvětlena v kapitole č. 4, konkrétně pak v části zabývající se přechodem nájmu na nezletilého. Novela přispěla ke zlepšení situace změnou § 2279 odst. 4 o. z., kdy byla poskytnuta delší lhůta pro poručníka nezletilého k tomu, aby oznámil pronajímateli záměr nepokračovat v nájmu, čímž byla navýšena ochrana nezletilého.¹¹⁷

Změna legislativy značně přispěla ke snížení počtu vedených exekucí vůči nezletilým. Výrazný pokles již lze shledat mezi lety 2020 a 2021, v roce 2020 bylo nezletilých v exekuci 2 284, v následujícím roce pak o 710 méně, tedy 1 574. Ke konci roku 2022 pak už jen 910 nezletilých.¹¹⁸ Z těchto dat lze vyčíst, že počet dětí s exekucí ubývá a Novela opravdu přispěla k potřebnému zvýšení právní ochrany nezletilých.

5.2 Srovnání právní úpravy České republiky a Slovenské republiky

Na území Slovenské republiky je činnost soudních exekutorů aktivní od roku 1995, neboť v tomto roce nabyl platnosti zákon č. 233/1995 Z. z., o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti. Oproti České republice bylo tedy Slovensko o několik let napřed, protože e. ř. se stal planým a účinným až v roce 2001.

E. p. se skládá ze 7 částí a je zaměřen na postavení soudního exekutora, složení exekutorského úřadu, exekuční činnost a průběh exekuce i její způsoby

¹¹⁶ § 153 odst. 3 a 172 odst. 2 písm. c) zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

¹¹⁷ ŠÍNOVÁ, Renata. *Pocta Milaně Hrušákové*. Beckova edice právo. V Praze: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-859-7., str. 277-284

¹¹⁸ Exekutorská komora České republiky, statistiky [online] Copyright © [cit. 19. 2. 2024]. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/statistiky>

provedení. Český e. ř. a slovenský e. p. jsou velmi podobnými zákony a v mnohých částech se téměř shodují. Právě e. p. byl jedním z hlavních zdrojů pro tvorbu e. ř.¹¹⁹

E. p. od své účinnosti doznal řadu podstatných změn, a přestože je jím e. ř. inspirován, v průběhu let jsou patrné úpravy, které od sebe dané státy odlišují. E. p. byl roku 2005 novelizován zákonem č. 341/2005 Z. z., kterým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, touto úpravou zanikla pôvodní dvojkolejnost výkonu rozhodnutí a institut exekuce přešel výhradně na exekutora. Výjimku z tzv. jednokolejnosti tvoří pouze výkon rozhodnutí ve věcech mladistvých a vynucení soudních pohledávek.¹²⁰ Omezení dvojkolejnosti výkonu rozhodnutí na Slovensku znamená jeden z významných rozdílů oproti České republice, neboť v té je dvojkolejnost od roku 2001 stále zavedena.

Občiansky súdny poriadok byl však v roce 2015 zrušen předpisem č. 160/2015 Z. z., civilný sporový poriadok a výkon rozhodnutí se stal záležitostí výlučně e. p. Než byl občiansky súdny poriadok zrušen nevystupoval tento předpis vedle e. p. jako předpis obecný a speciální. Tyto dva předpisy měly stejnou právní sílu a pouze se uplatňovala subsidiarita občianského súdného poriadku.¹²¹

V již zmíněném Civilnom spornom poriadku lze najít definici vykonatelnosti, vykonateľnosť je dle tohoto zákona charakterizována jako vlastnost soudního rozhodnutí, ukládajícího povinnost. Zároveň tkví v možnosti přímého a bezprostředního vynucení.¹²² Vykonateľnosť je v českém právním řádu chápána stejně.¹²³

Další významné změny v e. p. přinesla novela č. 2/2017 Z. z., dle analýzy Ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky zapříčinila řadu zlepšení, ale i patrných nedostatků. Vzhledem k tomu, že tato novela zavedla pověřování exekutorů soudem na základě principu teritoriality, jsou od té doby exekutoři ve městech zatěžováni rovnoměrně, rozdíly pak lze shledat mezi jednotlivými kraji. Například Krajský soud Nitra a Krajský soud Bratislava mají mezi sebou rozdíl

¹¹⁹ Srovnávací studie č. 5.376: Exekutoři ve vybraných zemích. Poslanecká sněmovna parlamentu české republiky [online] Copyright © [cit. 15. 1. 2024]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1&t=18>

¹²⁰ § 371 odst. 1 zákona č. 161/2015 Z. z., civilný mimosporový poriadok

¹²¹ § 251 odst. 4 zákona č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok, znění účinné do 30. 6. 2016

¹²² § 232 odst. 1. zákona č. 160/2015 Z. z., civilný sporový poriadok

¹²³ ZÁHRADNÍKOVÁ, Radka. *Pojmové znaky civilního procesu*. Monografie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-538-8., str. 214

případů větší než o jednu polovinu na jednoho exekutora. Zároveň je z analýzy patrné, že nejsou dostupné spolehlivé údaje před danou novelou a taktéž ani data pro sledování důvodu zastavení exekucí.¹²⁴ I tento způsob přidělování exekutorů k jednotlivým případům je odlišný od České republiky, neboť v té je čistě na úvaze oprávněného, kterého exekutora si pro své řízení zvolí.

Dle srovnání poskytují internetové stránky Exekutorské komory České republiky více údajů a odkazují na otevřená data o exekucích, poskytují širší spektrum údajů, což znamená, že je možné přistupovat k podrobnějším informacím a analýzám exekučního řízení, dokonce poskytují přesné údaje o počtu nezletilých. Naopak statistiky zveřejňované Slovenskou komorou exekutorů jsou více strohé a lze z nich vyčíst pouze minimální informace o průběhu exekucí.¹²⁵

Poslední významná novela slovenského e. p. nabyla účinnosti 1. 1. 2020, pomocí které došlo k ukončení starých exekucí zahájených před 1. 4. 2017. Jedním z důvodů pro takové zastavení bylo například uplynutí doby 5 let, kdy již exekuce trvala nebo jestliže zastavení staré exekuce navrhnul oprávněný.¹²⁶

5.2.1 Dluhy dětí na Slovensku a jejich řešení

Na území Slovenské republiky se v minulosti řešilo několik případů spojených se vznikem dětských dluhů a jejich následné exekuční řízení.

Například v roce 2014 upozornila Slovenská komora exekutorů, že platná legislativa umožňuje vedení exekucí proti nezletilým osobám. Tehdejší mluvčí Slovenské komory exekutorů poukázala na případ, kdy matka jménem svého dítěte požádala soud o vyplácení dlužného výživného, které jeho otec neplatil. Přestože je pochopitelné, že v takových případech hradí náklady exekuce dlužník, matka následně podala návrh na zastavení exekuce v souladu s § 57 odst. 1 písm. c) e. p.¹²⁷ Vzhledem k tomu, že veškeré úkony prováděla matka jménem svého dítěte, přešla povinnost náhrady nákladů na nezletilé dítě. V takovém případě šlo pravděpodobně o neznalost zákona matkou. Přestože matka za dítě dluh nakonec splatila, Slovenská

¹²⁴ KAJAN M., PORACKÝ M., UHLÍK M., *Analýza dopadov zmeny Exekučného poriadku verzia 1.0, analytická správa*, 20. október 2021, str. 2

¹²⁵ Srovnání: Statistika, Exekutorská komora České republiky [online]. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/statistiky> a Slovenská komora exekútorov, správy o činnosti SKE a SE [online] Dostupné z: <https://www.ske.sk/spravy-o-cinnosti-ske-a-se/> Copyright ©. [cit. 16. 2. 2024]

¹²⁶ Zákon č. 233/2019 Z. z., o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov

¹²⁷ § 57 odst. 1 písm. c) zákona č. 233/1995 Z. z., o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti, znění účinné od 1. 1. 2014 do 31. 5. 2014

exekutorská komora poukazovala na fakt, že přestože v tomto případě postupuje soudní exekutor vždy v souladu s platnými zákony, bývají médii popisováni jako ta špatná strana, přestože pouze plní své povinnosti.¹²⁸

Dalším hojně řešeným problémem byla situace v Žilině, ve které se vyskytoval nejvyšší počet dětských dlužníků, kterým následně hrozila exekuce. Přestože město Žilina nakonec dluhy od nezletilých nevymáhalo, pořád byly dlužné děti vedeny v seznamu dlužníků.

Důvodem vysokého počtu dlužníků ve věku do 18 let byly poplatky za svoz komunálního odpadu. Dle § 77 odst. 2 písm. a) zákona č. 582/2004 Z. z., o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady platí poplatek každá fyzická osoba, která má v obci trvalý pobyt, jestliže není stanoveno jinak. Mezi takové osoby se tedy řadí i nezletilí jedinci.

S problémy, které se vyskytovaly v Žilině se však Slovenská republika a její občané nesetkávali v každém městě. V Banskej Bystrici, Bratislavě nebo Košicích se dítě nemohlo stát dlužníkem v souvislosti se svozem odpadu. V těchto oblastech byly poplatky za komunální odpad vymáhány na zákonných zástupcích. Dle nařízení města Banská Bystrica i v dnešní době ručí za vybraný poplatek zástupce nebo správce určený spoluvlastníky.¹²⁹

Mária Patakyová, veřejná ochránkyně práv mezi lety 2017 a 2022 se v roce 2018 obrátila na slovenský Ústavní soud s požadavkem na přezkoumání tolik řešeného zákona týkajícího se místních poplatků za komunální odpady s Ústavou a mezinárodními smlouvami. Ombudsmanka poukazovala na problém většího počtu nezletilých dlužníků a jejich členění exekucím. Následně uvedla, že její návrh byl soudem odmítnut, avšak odůvodnění obsahovalo souhlas s jejím názorem, že je zapotřebí chránit děti před situacemi, kdy jedinec před dovršením plnoletosti nese odpovědnost za dluhy, které stejně není schopen splatit a v horším případě za ně ani nemůže. Nadále se veřejná ochránkyně práv obrátila i na ministra financí, neboť v roce 2017 ministerstvo financí konstatovalo, že je i nezletilý pro účely místních poplatků považován za poplatníka. Patakyová se pokoušela vysvětlit značný rozdíl mezi poplatníkem a osobou daňového dlužníka. Poplatníkem může být i dítě, které

¹²⁸ Slovenská komora exekútorov, Platná legislativa umožňuje viesť exekúciu aj voči maloletým osobám [online] Copyright © [cit. 15. 1. 2024]. Dostupné z: <https://www.ske.sk/platna-legislativa-umoznuje-viest-exekuciu-aj-voci-maloletym-osobam/>

¹²⁹ § 16a písm. c) Všeobecne záväzné nariadenie mesta Banská Bystrica č. 14/2022, o miestnych daniach a poplatku

nedovršilo zletilosti, ale povinnost platit přechází na zákonné zástupce, kteří v tu chvíli vystupují jako daňoví dlužníci. V takovém případě by se mělo exekuční řízení vést proti těmto zákonným zástupcům či opatrovníkům a nikoli proti nezletilcům.¹³⁰

Ministerstvo financí se stanoviskem tehdejší ombudsmanky souhlasilo a připravilo návrh novely. Díky této úpravě již nemůže být dítě vystavené exekučnímu řízení, které by pramenilo z poplatků za svoz komunálního odpadu.¹³¹ Došlo ke zvýšení právní jistoty a zároveň se nezanedbal problém s již existujícími exekucemi nezletilých, neboť se určila jejich zákonným zástupcům lhůta k zaplacení vzniklých dluhů a zároveň se sami stali za tento dluh odpovědnými.¹³²

Zákonem č. 221/2019 Z. z. došlo k úpravě § 82 odst. 2 zákona č. 582/2004 Z. z., o daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. Odstavec 2 byl rozšířen o možnost odpuštění poplatku žákům a studentům, kteří doloží podklady a potvrzení ze kterých vyplývá jejich status žáka nebo studenta.¹³³

Česká republika v minulosti také řešila nezletilé, kterým vznikl dluh z poplatku za svoz komunálního odpadu a následně byl vymáhán v exekučním řízení, jak již bylo popsáno v předchozích kapitolách. Tato problematika však byla vyřešena o několik let napřed před Slovenskou republikou, a to novelizací zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích v roce 2015. § 12 odst. 1 tohoto zákona ustanovil, že pokud nezletilému poplatníku vznikne nedoplatek, přechází v takové situaci poplatková povinnost na zákonného zástupce případně opatrovníka. Od té doby se tedy nemůže stát, aby nezletilé osobě vznikly dluhy za tento místní poplatek.

Město Žilina v návaznosti na vznik dluhů nezletilých a jejich evidencí v registru dlužníků řešilo další nevítané omezení občanů této věkové kategorie, a to v městské hromadné dopravě. Přestože se tento problém řešil již před několika lety,

¹³⁰ Tlačová správa, Mária Patakyová verejná ochrankyňa práv, ze dne 24. duben 2019, Deťom stále hrozia exekúcie

¹³¹ Zákon č. 369/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

¹³² Tlačová správa, Kancelária verejného ochrancu práv, ze dne 19. prosince 2019, Zákon bude viac chrániť deti pred hrozbou exekúcií

¹³³ KUBINCOVÁ, Soňa. *Zákon o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady: komentár*. Beckova edícia komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-883-2, § 82

město Žilina má stále bezplatnou dopravu pro děti a žáky od dovršení 6. roku věku do dovršení 15 let podmíněno bezdlužností dítěte vůči městu.¹³⁴ V minulosti bylo na tuto podmínku velmi poukazováno, neboť dětem v mladém věku vznikají dluhy především zaviněným chováním jejich zákonných zástupců. Děti jsou přesto vedeni jako dlužníci a tím pádem ztrácejí nárok na bezplatnou dopravu. V takových případech nejsou chráněny. Naopak jim tímto způsobem může vzniknout další nezaplacená pohledávka vůči městským dopravním podnikům, neboť lze předpokládat, že neplatící rodiče nebudou v takovou chvíli platit ani dopravu svého dítěte. Zde je opět nutné poukázat na fakt, že takové podmínky si určuje každé město zvlášť a například Dopravní podnik Bratislava nabízí bezplatnou přepravu jen dětem do 6 let, mladiství a studenti mají pak zvýhodněné předplatné, vše bez podmínky bezdlužnosti.¹³⁵ Dopravní podnik v Bratislavě také v případě, pokud udělí pokutu dítěti, které cestuje bez platné jízdenky, vymáhá takovou částku od zákonných zástupců.¹³⁶

I v takovém případě lze konstatovat, že Česká republika svými kroky předčila Slovenskou republiku, neboť i přes shodné situace, kdy v obou státech vznikly dětem dluhy z přepravy, zakročila vláda v České republice již v roce 2018, kdy nařídila slevy jízdného pro nezletilé, studenty i seniory.¹³⁷ I v České republice si každé město upravuje cenu jízdného zvlášť. Například hlavní město Praha má bezplatnou dopravu pro děti do 15 let, České Budějovice pak pouze do 6 let věku dítěte, ani jedno z uvedených měst či dalších měst v České republice ale nemá bezplatnou dopravu podmíněno bezdlužností dítěte.¹³⁸

Další patrný rozdíl v české a slovenské úpravě lze nalézt u dluhů postihující dědice. Z § 1701 odst. 1 společně s § 1704 českého o. z. vyplývá, že jestliže dědic neuplatní výhradu soupisu, přechází na něj dluhy v plném rozsahu a výši. Dluh není vázán na život dlužníka, což znamená, že pohledávka nezaniká s úmrtím dlužníka

¹³⁴ Dopravný podnik města Žiliny, bezplatná doprava pre deti a žiakov [online] Copyright © [cit. 17. 1. 2024]. Dostupné z: <https://www.dpmz.sk/n364/>

¹³⁵ Článek B.9: Bezplatná preprava, Prepravný poriadok integrovaného dopravného systému v Bratislavskom kraji, verzia 4.9 - platná od 10. 12. 2023

¹³⁶ Dopravný podnik Bratislava, Kontrola cestujúcich [online] Copyright © [cit. 17. 1. 2024] Dostupné z: <https://dpb.sk/sk/kontrola-cestujucich>

¹³⁷ Ministerstvo dopravy, Média a tiskové zprávy [online] Copyright © [cit. 25. 11. 2023]. Dostupné z: <https://www.mdcr.cz/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Od-dubna-zaci,-studenti-a-starsi-65-let-cestuji-za>

¹³⁸ Ceník jízdného, srovnání hl. město Praha a město České Budějovice [online] Copyright © [cit. 21. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.dpp.cz/jizdne/cenik-jizdneho#prague-child> a <https://www.dpmcb.cz/cestovani-mhd/tarif-jizdneho-mhd.html>

a věřitelé mají právo pokračovat v procesu vymáhání dluhů.¹³⁹ To v takovém případě značí, že nezletilé dítě může po svých rodičích zdědit dluhy. Jedním z argumentů, proč tomu tak je, je zejména ochrana věřitelů, neboť by možná smrt dlužníka neměla pro věřitele znamenat finanční riziko.¹⁴⁰ Odlišnou úpravu však lze sledovat na Slovensku, kdy § 470 zákona č. 40/1964 Zb., občiansky zákonník uvádí, že dědic odpovídá za dluhy zůstavitele pouze do výše nabytého dědictví. Tím je vyloučeno, aby na nezletilého přešly dluhy jeho zákonných zástupců. Právní řády obou států pak umožňují odmítnutí dědictví a pamatují i na možné zastoupení dědice, jestliže k tomu má daný zástupce výslovné oprávnění.¹⁴¹ V takovém případě je patrné, že slovenská úprava poskytuje nezletilým větší právní ochranu.

Jak již bylo porovnáno v úvodní části této kapitoly, pro Českou republiku byla významná Novela z roku 2021, kdy došlo k významným změnám v občanském zákoníku, které mají rozhodující vliv na postavení nezletilých při vzniku dluhů a jejich následnému řešení v exekučním řízení. I Slovenská republika od roku 2019 projednává nutnost úprav, které by byly konkrétně zaměřeny na nezletilé a jejich ručení za dluhy do dovršení plnoletosti. Politické hnutí Sme rodina v roce 2019 podalo návrh na změnu slovenského občanského zákoníku. Hnutí se snažilo do zákona přidat paragraf, který by stanovil, že peněžní dluh, který vznikne nezletilému dítěti, které nedovršilo 15 let, přejde na jeho zákonné zástupce. Výjimku by stanovilo ustanovení, které by tuto situaci nepřipouštělo v případě, kdy by dítěti vznikl dluh za úmyslný trestný čin. Hnutí Sme rodina také poukazyvalo na fakt, že úprava České republiky počítá pouze s dluhy, které zapříčiní nezletilý sám, Slovenská republika by v tomto případě zašla dál a počítala i s dluhy, které vzniknou nezletilým z důvodu jednání jejich zákonných zástupců.¹⁴²

Přestože je to již několik let, kdy se tato záležitost na Slovensku hojně řešila, od roku 2019 nebyl slovenský občanský zákoník novelizován a na jeho úpravu se stále čeká.

¹³⁹ PETROV, Jan. *Občanský zákoník: komentář*. 2. vydání. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7., str. 1738-1740

¹⁴⁰ BRIM, Luboš. K přechodu dluhů zůstavitele na dědice. *Ad notam: notářský časopis č. 4/2017*. 1995. Praha: Nakladatelství C.H. Beck, ISSN 1211-0558., str. 3

¹⁴¹ § 1485 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a § 463 zákona č. 40/1964 Zb., občiansky zákonník

¹⁴² Národná rada Slovenskej republiky, Tlačová konferencia: Ochrana detí pred exekúciami za dlhy, ktoré nespôsobili ze dne 24. 6. 2019 [online] Copyright © [cit. 18. 2. 2023]. Dostupné z: <https://tv.nrsr.sk/archiv/tlacovakonferencia/7/3728>

Dle výše uvedených zjištění lze konstatovat, že v otázce ochrany nezletilých před exekucemi a vznikem dluhů vykazuje Česká republika větší pokrok a rychlejší reakce než Slovenská republika, a to zejména z důvodu novelizace o. z., která proběhla v roce 2021. Je velmi pravděpodobné, že až dojde k novele slovenského občanského zákoníku, dojde ke zlepšení situace i na Slovensku.

6 Analýza

6.1 Dotazníkové šetření

Vzhledem k tomu, že je tato diplomová práce zaměřena na exekuční řízení vedené proti nezletilým, věnuje se tato kapitola všeobecnému přehledu nezletilých a jejich představě ohledně exekucí. Výzkumné zjišťování bylo provedeno formou dotazníkového šetření (viz Příloha č. 1) na základních a středních školách. Dotazníkového šetření se účastnilo 131 respondentů, z nichž bylo 86 ve věku do 15 let, což je v této diplomové práci klíčová věková kategorie. Dotazník byl zaměřen na informovanost nezletilých, s čímž se pojí i jejich představy a úvahy nad důvodem vzniku exekucí.

Z výsledku šetření vyplývá, že se téměř polovina dotazovaných o exekucích dozvěděla prostřednictvím médií, v televizních zprávách, dokumentech či seriálech a filmech. 33 dotazovaných uvedlo, že se o této problematice dozvědělo ve škole a 13 dětí při komunikaci s rodinou, 17 respondentů dokonce odpovědělo, že se s pojmem exekuce nikdy nesešlo.

Jedna z uvedených otázek v dotazníku se zaměřila na mínění nezletilých o soudních exekutorech, neboť v televizních pořadech bývají často vyobrazeni takovým způsobem, že mohou zkreslit realitu. 10 dotazovaných nemělo o exekutorovi žádnou představu. Z těch, kteří měli jasnou představu, někteří popisovali exekutory jako běžné úředníky, zatímco jiní je spojovali s určitými atributy, jako je knír, kufřík či oblek a kravata. 20 respondentů si exekutora představuje jako muže. Jen zlomek nezletilých si exekutora představuje jako nepříjemnou a nenáviděnou osobu. Všeobecně je u dotazovaných exekutor vnímán neutrálně.

Pokud se jedná o zkušenosti, jen 13 z dotazovaných respondentů uvedlo, že se už někdy setkali s někým, kdo čelil exekucím, ale blíže se k těmto situacím vyjadřovat nechtěli.

Poslední částí analýzy bylo zkoumání běžných důvodů, které vedou k exekuci nezletilých. Dotazovaní jako nejčastější příčinu uvedli dluhy, někteří pak pokutu za jízdu městskou hromadnou dopravou. K méně častým odpovědím patřily drogy, trestné činy či sázky. 30 respondentů pak také odpovědělo, že nemají tušení, z jaké příčiny může být proti nezletilému vedena exekuce.

Získané informace poskytují vhled do toho, jak část mladých lidí vnímá exekuce a exekutory a naznačují, že povědomí o exekučním řízení a jejich příčinách je mezi touto skupinou omezené.

6.2 Situace v České republice

Problematika dětských exekucí je nevyhnutelně spojena se vznikem dluhů dětí, zároveň tvoří klíčový bod zájmu nejen v rámci českého právního systému, ale také v širším kontextu. Děti se jako jedna z nejzranitelnějších skupin v naší společnosti často ocitají v situacích, které mohou mít dalekosáhlé důsledky nejen pro jejich majetkovou situaci, ale také pro jejich psychický a emocionální vývoj. Děti v období dospívání často nemají dostatečnou schopnost předvídat dlouhodobé následky svých rozhodnutí a spoléhají na své rodiče, na jejichž péči jsou kolikrát závislé a u kterých předpokládají nejvyšší míru bezpečí.¹⁴³

Ve velkém množství případů má značná část situací dětských dlužníků kořeny v rodině. Rodiče, kterým děti svěřují svou důvěru, jsou často hlavními aktéry v zadlužování svých potomků. Dítě není schopno zvolit si své sociální prostředí, do kterého se narodí, a může se tak ocitnout v rodině, kde jsou finanční potíže a exekuce běžnou denní realitou.

Při zvažování možných změn nejen legislativních, ale i ve společnosti, se naskytují zejména dvě hlavní úrovně, jejichž změna může mít na vývoj problematiky dětských exekucí vliv. První možností je dozajista změna právní úpravy, v tomto případě byla potřebná modifikace provedena prostřednictvím již popisované Novely z roku 2021, který se projevuje značným pokrokem v oblasti dětských dluhů a také se její účinnost promítá v dostupných statistikách. Například v Plzeňském kraji bylo v roce 2017 v exekuci 735 dětí a mladistvých, což tehdy představovalo 2 % ze všech možných exekucí, následující roky se pak počet dětských exekucí na tomto území pohyboval okolo 570. Avšak v roce 2022 už bylo vedeno exekuční řízení pouze proti 80 dětem a mladistvým.¹⁴⁴

¹⁴³ VÁGNEROVÁ, Marie a LISÁ, Lidka. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vydání třetí, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4961-0., str. 328

¹⁴⁴ Mapa exekucí Česká republika [online] Copyright © [cit. 25. 2. 2024]. Dostupné z: <https://mapaexekuci.cz/mapa/>

Vzhledem k tomu, že potřebná novelizace právní úpravy již byla provedena, vyskytuje se zde druhá možnost a tou je vzdělávání dětí v oblasti finanční gramotnosti.

Dle průzkumu České bankovní asociace v roce 2023 si 67 % populace myslí, že za vzdělávání dětí v oblasti finanční gramotnosti odpovídá stát prostřednictvím škol, od předešlého roku se jedná o pokles o 3 %. Druhé místo s 35 % zaujímá rodina, v roce 2022 takový názor zastávalo pouze 30 %. Třetí místo pak obsadily banky. Výkonná ředitelka České bankovní asociace, Monika Zahálková, pak klade velký důraz na fakt, že by rodiny neměly v této oblasti opomíjet vzdělávání svých dětí a nepředpokládat, že školní výuka postačí.¹⁴⁵

Dle výsledků České školní inspekce, která provedla ve školním roce 2022/2023 šetření o úrovni finanční gramotnosti na základních a středních školách vyplývá, že průměrná úspěšnost činila 59 %, horší výsledky se na středních školách vyskytovaly u nematuritních oborů. Česká školní inspekce ve své Tematické zprávě vyhodnotila, že ze základních škol odchází 20 % žáků s nedostatečnou úrovní finanční gramotnosti a 27 % pak s úrovní minimální. Tematická zpráva také klade velký důraz na podporu vzdělanosti týkající se financí nejen u dětí, ale také u učitelů.¹⁴⁶

Dle dotazníkového šetření a informací poskytnutých Českou školní inspekcí se ukazuje, že u řady dětí je úroveň finanční gramotnosti nedostatečná. Tento fakt naznačuje naléhavou potřebu zlepšení v této oblasti, která může být klíčová pro budoucí finanční stabilitu a úspěch mladých lidí. Ke zlepšení takové situace může přispět stát a školy, jejichž úkolem je přijmout aktivní roli v poskytování základních finančních znalostí a dovedností mladistvým. Díky poskytnutým základům pak mohou děti vstupovat do dospělého života s dostatečnou představou a porozuměním k financím a majetku, čímž předejdou nechtěnému vzniku dluhů a exekucím.

Kromě státu a škol mají zásadní úlohu i rodiny a rodiče, kteří by měli své děti již od útlého věku postupně seznamovat s penězi a učit je, jak efektivně hospodařit s majetkem. Tímto způsobem lze postupně rozvíjet jejich smysl pro

¹⁴⁵ Česká bankovní asociace, Finanční gramotnost Čechů 2023 [online] Copyright © [cit. 25. 2. 2023]. Dostupné z: <https://cbaonline.cz/financni-gramotnost-cechu-2023>

¹⁴⁶ Česká školní inspekce, Tematická zpráva – Finanční gramotnost žáků základních škol a výuka finanční gramotnosti na SŠ [online] Copyright © [cit. 25. 2. 2024]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Tematicka-zprava-%E2%80%93-Financni-gramotnost>

zodpovědnost v oblasti financí, z čeho lze následně usuzovat, že děti budou více rozvážné a budou si více uvědomovat možná rizika svého počínání.

Není však dostatečné spoléhat se pouze na školy a rodiny. Také společnost jako celek by měla hrát aktivní roli ve zvyšování finanční gramotnosti mladých lidí. To může zahrnovat iniciativy v oblasti veřejného vzdělávání či mediální podpory, zejména s ohledem na masový vliv médií na životy lidí, neboť televizní pořady a reklamy mají značný vliv na chování a vnímání světa kolem nás.

6.3 Principy a doporučení na evropské úrovni

Co se týká právní úpravy na evropské úrovni, doposud není žádný ucelený právní předpis, který by se zabýval dětskými dlužníky a jejich exekucemi. Lze zmínit Commission on European Family Law ve zkratce pouze CEFL. Tato komise se již od roku 2001 zabývá rodinným právem a je tvořena odborníky z jednotlivých členských zemí Evropské unie. Jejím cílem je harmonizace rodinného práva a zároveň hledání jádra pro řešení několika právních problémů. Jako významný výsledek své činnosti CEFL vytvořila soubor zásad evropského rodinného práva. Jedná se o principy, které jsou navrženy tak, aby poskytovaly obecný rámec pro právní předpisy týkající se manželství, péče o děti i majetkových režimů.¹⁴⁷

Významnou je v tomto případě kapitola druhá o právech dětí, princip 3:3 upozorňuje, že by v záležitostech rodičovských povinností měl být primárně na prvním místě nejlepší zájem dítěte. V principu 3:7 by pak také měl být zájem dítěte chráněn vždy, i pokud zájmy budou v kolizi s jejich zákonnými zástupci.

Čtvrtá kapitola se pak věnuje výkonu rodičovské odpovědnosti, ve které jsou upraveny principy se zaměřením na nesouhlas či samostatný výkon. Z hlediska majetku dítěte nelze opomenout princip 3:22, jehož první odstavec přímo uvádí, že by zákonní zástupci dítěte měli spravovat majetek dítěte s náležitou péčí a důkladností za účelem zachování a případného zvýšení hodnoty majetku.¹⁴⁸ Tyto principy rozšiřuje dokument s názvem Model Family Code.¹⁴⁹

Dalšími pokyny jsou Pokyny Výboru ministrů Rady Evropy o justici vstřícné k dětem z roku 2010. Jedná se taktéž o doporučení, která vydal Výbor

¹⁴⁷ CEFL, Commission on European Family Law. History. [online] Copyright © [cit. 4. 3. 2024]. Dostupné z: <https://ceflonline.net/history/>

¹⁴⁸ PRINCIPLES OF EUROPEAN FAMILY LAW REGARDING PARENTAL RESPONSIBILITIES, Commission on European Family Law

¹⁴⁹ SCHWENZER, I. Model Family Code: From a Global Perspective. Antwerpen: Intersentia, 2006

ministrů Rady Evropy s cílem zlepšit postavení dětí v soudních procesech a zajistit, aby právní systémy byly citlivé k potřebám a zájmům dětí. Tato doporučení se zaměřují na různé aspekty, jako je ochrana dětských práv, zajištění přístupu dětí k právní pomoci, zvýšení informovanosti dětí o jejich právech a zlepšení komunikace a interakce s dětmi během soudních procesů. Cílem je zajistit, aby soudy a právní systémy jednaly v souladu s principem ochrany dětských práv a respektovaly jedinečné potřeby a perspektivy dětí.¹⁵⁰

Zmíněné principy a modely mohou sloužit jako základ pro přípravu legislativy v zemích s cílem dosáhnout harmonizace a zlepšení rodinného práva. V České republice je základní ochrana dětí a mladistvých zakotvena v LZPS.¹⁵¹

Závěr tedy ukazuje na potřebu komplexního přístupu k ochraně dětí před exekucemi, který zahrnuje jak legislativní úpravy, tak i vzdělávání dětí a posílení jejich finanční gramotnosti. Celkově je nutné přijmout komplexní přístup k této problematice a zajistit, aby děti měly dostatečnou ochranu a podporu, aby mohly vyrůstat ve finančně stabilním prostředí a přispívat k budoucí prosperitě společnosti.

¹⁵⁰ Guidelines of the Committee of Ministers of the Council of Europe on child-friendly justice, adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe on 17 November 2010 and explanatory memorandum. Council of Europe Publishing.

¹⁵¹ Čl. 32 LZPS

Závěr

Účelem této diplomové práce bylo zkoumat exekučního řízení vedeného proti nezletilým v České republice, analyzovat specifika tohoto procesu a zaměřit se na jednotlivé příčiny a jejich řešení.

Úvodní kapitola diplomové práce pojednává o exekučním řízení v obecné rovině. V České republice existuje dvojí výkon rozhodnutí, a to prostřednictvím civilních soudů nebo s pověřením soudního exekutora. Klíčovými subjekty v exekučním řízení jsou soudní exekutoři. Dohled nad jejich činností vykonává Ministerstvo spravedlnosti, Exekutorská komora a předseda okresního soudu. Exekuční řízení probíhá ve třech fázích a může skončit úspěšným vymožením nebo zastavením. Pro povinné osoby existují ochranné prostředky jako odklad a zastavení exekuce.

Část diplomové práce se zaměřuje na práva nezletilých. Mezinárodní smlouvy, jako například Úmluva o právech dítěte, formálně stanovují práva dětí a zdůrazňují jejich nerušitelnost a základní potřeby. Nezletilí mají participační práva, práva na informace a právo se vyjádřit. Soudy mají odpovědnost zajistit, aby nezletilí byli slyšeni, a to na základě jejich rozumové vyspělosti a věku. Dále je velmi podstatné zastoupení nezletilých v exekučním řízení. Nedostatečné zastoupení může vést k porušení práv nezletilého. V případě kolize zájmů rodičů a dětí je nezbytné, aby nezletilým byl ustanoven jiný zástupce, který bude dostatečně zastupovat potřebné zájmy mladistvých.

Další kapitola popisuje exekuční řízení vedené proti nezletilým a jedná se o hlavní částí diplomové práce. Exekuční řízení vedené proti nezletilým je v mnoha bodech stejné jako běžné exekuční řízení u plnoletých dlužníků. Významné je řízení nalézací, které tomu exekučnímu předchází. S nalézacím řízením je spojeno doručování písemností nezletilým od 15 let, což zvyšuje jejich informovanost. V případě nezletilých lze shledat jako pozitivní, že proti nim nelze vydat platební rozkaz či rozsudek pro zmeškání.

V exekučním řízení vedeném proti nezletilým bývají nejčastější oprávněnou osobou dopravní podniky a obce. Není vyloučeno, aby oprávněnou osobou byl i sám nezletilý. Způsob provedení exekuce je pak v kompetenci soudního exekutora, avšak nelze nezletilému zabavit hračky, studijní literaturu nebo školní potřeby, čímž se projevuje vyšší právní ochrana. Jako obrané a ochranné prostředky

může nezletilý využít námitku podjatosti soudního exekutora, odklad, zastavení nebo odvolání.

Exekuční řízení ve věcech nezletilých vyžaduje zvláštní pozornost a citlivý přístup k ochraně práv a zájmů dětí a mladistvých. Je klíčové, aby výběr soudního exekutora, provedení exekuce a prostředky obrany respektovaly specifika každého případu a chránily základní životní potřeby nezletilých dlužníků, zatímco zajišťují efektivní uspokojení pohledávky oprávněných osob. Celkově je důležité, aby exekuční proces dodržoval principy spravedlnosti, rovnosti a ochrany základních lidských práv, což přispívá k budování důvěry v právní systém a zajištění spravedlivého prostředí pro všechny účastníky exekučního řízení.

Další část diplomové práce se zabývá hlavními příčinami vzniku dluhů u nezletilých a způsoby, jak s nimi efektivně zacházet. Dluhy nezletilých vznikají z různých důvodů, včetně uzavření smluv jejich zákonnými zástupci či dědictvím dluhů. Mezi nejběžnější příčiny v historii patřily povinné poplatky, jako jsou místní poplatky za komunální odpad nebo regulační poplatky spojené s veřejnými službami. Dále se může jednat o nájemné po zůstaviteli, knihovní výpůjčky či poplatky za hromadnou městskou dopravu. Část nejpalcivějších důvodů vzniku dluhů, které nezletilým vznikaly již od útlého věku, byly v průběhu let odstraněny novelami potřebných zákonů. Díky těmto krokům a legislativním úpravám se podařilo předejít dalšímu vzniku nechtěných dluhů nezletilých a efektivněji řešit jednotlivé situace.

Ve srovnání Slovenské a České republiky má každá země odlišnou historii, ale v některých bodech se velmi podobají či řešily obdobné problémy. Činnost exekutorů na Slovensku je aktivní od roku 1995, zatímco v České republice až od roku 2001. Zákon o soudních exekutorech na Slovensku byl inspirací pro českou právní úpravu. Odlišnosti lze shledat například v tom, že na Slovensku přešel výkon rozhodnutí výhradně na soudní exekutory, zatímco v České republice existuje dvojkolejnost. Obě země čelily stejným příčinám vzniku dětských dluhů, které vedly k exekucím. Dluhy dětí se i na Slovensku objevovaly především kvůli poplatkům za komunální odpad, přičemž se situace v různých městech lišila. Významnou odlišností je dědění dluhů, zatímco v České republice mohou děti zdědit dluhy, na Slovensku odpovídají za dluhy pouze do výše nabytého dědictví. Všeobecně reagovala Česká republika na nepříznivé situace rychleji, a to zejména díky Novele z roku 2021, na kterou pořád Slovensko teprve čeká.

Již zmíněná Novela nabyla účinnosti 1. 7. 2021, a došlo jí ke změně několika zákonů, včetně o. z. a o. s. ř. Cílem této Novely bylo zabránit nadměrnému zadlužování dětí. Hlavní přínos Novely spočívá v ustanovení, že rodiče ručí za dluhy svých dětí, pokud za ně jednali nebo udělili k jejich jednání souhlas, a pak zejména uzákonění, že nezletilý ručí za své dluhy pouze do výše majetku, který nabyl do dovršení 18. roku věku. Novela také změnila věk pro deliktní způsobilost na 13 let a upravila některé procesní otázky. Všeobecně je tato Novela vnímání pozitivně, neboť její změny vedly k poklesu počtu exekucí vůči nezletilým, což naznačuje zvýšení právní ochrany zvláště zranitelné skupiny lidí.

Závěr diplomové práce je věnován analýze, která ukazuje všeobecný přehled a představy nezletilých ohledně exekučního řízení a soudních exekutorů. Pomocí dotazníkového šetření u skupiny respondentů bylo zkoumáno vnímání exekucí a příčin dluhů mladistvými. Z výsledků vyplývá, že někteří jedinci mají základní informace, jiní zase uvedli, že o exekučním řízení nemají žádnou představu. Z dalších průzkumů České školní inspekce vyplývá, že studenti základních škol nemají dostatečnou finanční gramotnost, čímž se zvyšuje riziko nechtěného zadlužení, s čím se následně pojí i možný vznik exekucí. Z toho důvodu by bylo vhodné na školách věnovat více pozornosti finanční gramotnosti dětí a v rodinách více diskutovat nad situacemi, které v budoucnu mohou být pro nezletilé rizikovými.

Resumé

The master's thesis focuses on execution proceedings conducted against minors. The introductory chapter discusses execution proceeding in a general context. The main part of the master's thesis is a chapter on execution proceedings conducted against minors, such proceedings being in many respects similar to those against adult debtors.

Significant is the finding procedure that precedes the executions. The finding procedure involves the delivery of document to minors from the age of 15, making them better informed. The execution method is within the competence of the judicial executor; however, minors cannot be confiscated toys, study materials, or school supplies seized, thereby demonstrating a higher level of legal protection.

Execution proceedings concerning minors require special attention and a sensitive approach to protecting the rights and interests of children and adolescents. International treaties, such as The United Nations Convention on the Rights the Child, which establishes children's rights, are significant.

Furthermore, the representation of minors in execution proceedings is very important. Inadequate representation can lead to the violation of the minor's rights. In cases of conflict of interests between parents and children, it is essential for a different representative to be appointed for the minors.

The next part of the thesis addresses the main causes of debt accumulation among minors. Among the most common causes are rent after the deceased, library loans, or fees for public transportation. Some of the most pressing reasons for debt accumulation have been addressed over the years through amendments to relevant laws.

Through the Amendment, which became effective on July 1, 2021, several laws were amended, including the Civil Code and the Civil Procedure Code. The aim of this Amendment was to prevent excessive child indebtedness. The main contribution of the Amendment lies in enacting that a minor is liable for their debts only up to the value of assets acquired before turning 18.

The conclusion of the thesis is dedicated to an analysis that provides a general overview and insights into minors' perceptions regarding execution

proceedings and judicial executors. The results indicate that some individuals have no understanding of execution proceedings.

Therefore, it would be appropriate to pay more attention to financial literacy of children in schools and engage in more discussions within families about situations that could pose risks to minors in the future.

Seznam použité literatury

Odborná literatura

- BOHÁČKOVÁ ŠVÁBOVÁ, Jana. *Průvodce věřitele: praktické a přehledné postupy*. Praha: Grada Publishing, 2022. ISBN 978-80-271-1228-9.
- BRIM, Luboš. K přechodu dluhů zůstavitele na dědice. *Ad notam: notářský časopis č. 4/2017*. 1995. Praha: Nakladatelství C.H. Beck, ISSN 1211-0558.
- DOBROVOLNÁ, Eva. In: LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář 2. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-852-8.
- FRINTA, Ondřej; FRINTOVÁ, Dita; ELISCHER, David. Děti a jejich dluhy – aktuální stav v České republice. Díl první: obecné poznatky a jednotlivé druhy dluhů. In: *Právní rozhledy*. 2019.
- HANNS PRÜTTING, Gerhard. *Wegen. BGB-Kommentar Bürgerliches Gesetzbuch, 18. Auflage*. Köln: Hermann Luchterhand, 2023. ISBN 978-3-472-09796-9.
- KAJAN M., PORACKÝ M., UHLÍK M., *Analýza dopadov zmeny Exekučného poriadku verzia 1.0, analytická správa*, 20. október 2021.
- KASÍKOVÁ, Martina a ŠIMKA, Karel. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-630-2.
- KASÍKOVÁ, Martina. *Exekuční řád: komentář*. 5. vydání. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-855-9.
- KOVÁŘOVÁ, Daniela. *Abeceda rodinného práva*. Právo prakticky. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-711-2.
- KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka; HRUŠÁKOVÁ, Milana a WESTPHALOVÁ, Lenka. *Rodinné právo*. 3. vydání. Academia iuris. V Praze: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-877-1.
- KUBINCOVÁ, Soňa. *Zákon o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady: komentár*. Beckova edícia komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-883-2.
- LAVICKÝ, Petr. *Civilní proces*. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-988-5.

- LAVICKÝ, Petr. *Moderní civilní proces*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-7601-3.
- LAVICKÝ, Petr. *Občanský zákoník: komentář*. 2. vydání. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2020-. ISBN 978-80-7400-869-6.
- NOVÁKOVÁ, Jana. Zastavení exekuce pro její bezúspěšnost v kontextu rozhodovací praxe Nejvyššího soudu a Ústavního soudu. In: *Právní rozhledy*, 2020, č. 18.
- PETROV, Jan. *Občanský zákoník: komentář*. 2. vydání. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7.
- POLIŠENSKÁ, Petra a FEBEROVÁ, Radka. *Exekuční a insolvenční právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-395-2.
- PSUTKA, Jindřich. *Péče o jmění nezletilého dítěte*. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-829-0.
- RADVANOVÁ, Senta. *Rodina a dítě v novém občanském zákoníku*. Beckova edice právní instituty. V Praze: C.H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-578-7.
- SCHWENZER, I. *Model Family Code: From a Global Perspective*. Antwerpen: Intersentia, 2006.
- SVOBODA, Karel. *Exekuční řád: komentář*. Beckovy komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-863-4.
- SVOBODA, Karel. *Exekuční řízení: civilní proces z pohledu účastníka*. Praktická knihovna (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-802-3.
- SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 3. vydání. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-828-3.
- SVOBODA, Karel. *Opravné prostředky: civilní proces z pohledu účastníka*. Praktická knihovna (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-774-3.
- SVOBODA, Karel. *Společné jmění manželů a exekuce*. Beckova edice právní instituty. V Praze: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-847-4.
- SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. 2. vydání. Beckova edice právní instituty. V Praze: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-894-8.
- ŠÍNOVÁ, Renáta a HAMULÁKOVÁ, Klára. *Civilní proces: Obecná část a sporné řízení*. 2. vydání. Academia iuris (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-787-3.

- ŠÍNOVÁ, Renáta a KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, Ingrid. *Civilní proces*. Academia iuris (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-600-5.
- ŠÍNOVÁ, Renata. *Pocita Milaně Hrušákové*. Beckova edice právo. V Praze: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-859-7.
- ŠTIKA, Martin. *Exekuce v praxi*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-835-8.
- ULLRICH, Ladislav. *Exekuční řízení: komentované vzory podání*. V Praze: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-782-8.
- VÁGNEROVÁ, Marie a LISÁ, Lidka. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vydání třetí, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4961-0.
- VELEMÍNSKÝ, Miloš a KUKLA, Lubomír (ed.). *Vybrané kapitoly ze sociální pediatrie*. České Budějovice: Zdravotně sociální fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2023. ISBN 978-80-7694-016-1.
- WESPHALOVÁ, Lenka. K rodičovské odpovědnosti a hmotněprávním aspektům zastoupení dítěte, *Acta Iuridica Olomucensia*, 2020, ev. č. period. tisku: MK E 15579, ISSN 1801-0288.
- WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 7. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2014. ISBN 978-80-7201-940-3.
- WOLFOVÁ, Jitka a ŠTIKA, Martin. *Soudní exekuce*. 2., aktualizované vydání. Právní monografie. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-114-8.
- ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Pojmové znaky civilního procesu*. Monografie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-538-8.

Právní předpisy a dokumenty

- Deklarace práv dítěte, New York, 20. 11. 1959
- Guidelines of the Committee of Ministers of the Council of Europe on child-friendly justice, adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe on 17 November 2010 and explanatory memorandum. Council of Europe Publishing.
- Návrh poslanců Kateřiny Valachové, Patrika Nachera, Jana Bartoška a Lukáše Kolářika na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, sněmovní tisk 456/0
- Principles of european family law regarding parental responsibilities, Commission on European Family Law
- Stanovisko vlády ze dne 6. 5. 2019 č. 311 k poslaneckému návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, sněmovní tisk č. 456/1
- Tlačová správa, Kancelária veřejného ochrancu práv, ze dne 19. prosince 2019, Zákon bude viac chrániť deti pred hrozbou exekúcií
- Tlačová správa, Mária Patakyová verejná ochrankyňa práv, ze dne 24. duben 2019, Deťom stále hrozia exekúcie
- Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, sněmovní tisk 984/0
- Všeobecne záväzné nariadenie mesta Banská Bystrica č. 14/2022, o miestnych daniach a poplatku
- Vyhláška č. 329/2008 Sb., o centrální evidenci exekucí
- Vyhláška Ministerstva dopravy a spojů č. 175/2000 Sb., o přepravním řádu pro veřejnou drážní a silniční osobní dopravu
- Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif)
- Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif)

- Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuce a další činnosti
- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
- Zákon č. 160/2015 Z. z., civilný sporový poriadok
- Zákon č. 161/2015 Z. z., civilný mimosporový poriadok
- Zákon č. 164/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 174/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 2/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z., o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony
- Zákon č. 233/1995 Z. z., o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov
- Zákon č. 233/2019 Z. z., o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 266/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 341/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí
- Zákon č. 36/2005 Z. z., o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov

- Zákon č. 369/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony
- Zákon č. 40/1964 Zb., občiansky zákonník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 582/2004 Z. z., o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok, ve znění pozdějších předpisů

Judikatura

- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 31. 10. 2007, sp. zn. I. ÚS 752/04
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 4. 12. 2008, sp. zn. III. ÚS 1019/08
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 4. 12. 2014, sp. zn. I. ÚS 1041/14
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 16. 9. 2015, sp. zn. II. ÚS 728/15
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 15. 2. 2017, sp. zn. I. ÚS 1775/14
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 6. 3. 2017, sp. zn. I. ÚS 3655/16
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 18. 4. 2017, sp. zn. II. ÚS 2357/16
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 28. 2. 2018, sp. zn. II. ÚS 2866/17
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 14. 11. 2019, sp. zn. II. ÚS 3134/19
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 1. 4. 2020, sp. zn. I. ÚS 3233/19
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 3. 2011, sp. zn. 29 Cdo 4276/2009
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 9. 2012, sp. zn. 33 Cdo 2289/2011
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 11. 2020, sp. zn. 30 Cdo 2014/2020
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 22. 8. 2017, sp. zn. 9 As 211/2014
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 5. 2016, sp. zn. 26 Cdo 5269/2015
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 6. 2018, sp. zn. 25 Cdo 4531/2018
- Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 30. 3. 2016, sp. zn. III. ÚS 3708/15
- Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 10. 11. 2020, sp. zn. II. ÚS 2598/20

Ostatní zdroje

- Česká bankovní asociace, Finanční gramotnost Čechů 2023 [online] Copyright © [cit. 25. 2. 2023]. Dostupné z: <https://cbaonline.cz/financni-gramotnost-cechu-2023>
- Česká školní inspekce, Tematická zpráva – Finanční gramotnost žáků základních škol a výuka finanční gramotnosti na SŠ [online] Copyright © [cit. 25. 2. 2023]. Dostupné z <https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Tematicka-zprava-%E2%80%93-Financni-gramotnost>
- ČT 24, rubriky: 168 hodin: Přišel o hračky, později nezákonně o mzdu. [online] Copyright © [cit. 15. 10. 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/168-hodin-prisel-o-hracky-pozdeji-nezakonne-o-mzdu-detsky-dluznik-dostane-splatku-zpet-4875>
- Dopravní podnik hlavního města Prahy, Jízdné [online] Copyright © [cit. 21. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.dpp.cz/jizdne/cenik-jizdneho#prague-child>
- Dopravní podnik města České Budějovice, Jízdné [online] Copyright © [cit. 21. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.dpmcb.cz/cestovani-mhd/tarif-jizdneho-mhd.html>
- Dopravný podnik Bratislava, Kontrola cestujúcich [online] Copyright © [cit. 17. 1. 2024] Dostupné z: <https://dpb.sk/sk/kontrola-cestujucich>
- Dopravný podnik města Žiliny, bezplatná doprava pre deti a žiakov [online] Copyright © [cit. 17. 1. 2024]. Dostupné z: <https://www.dpmz.sk/n364/>
- CEFL, Commission on European Family Law. History. [online] Copyright © [cit. 4. 3. 2024]. Dostupné z: <https://ceflonline.net/history/>
- Justice – katalog životních situací. Statistiky. [online] Copyright © [cit. 20. 11. 2023]. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/statisticke-udaje-z-oblasti-justice>
- Mapa exekucí Česká republika [online] Copyright © [cit. 21. 2. 2023]. Dostupné z: <https://mapaexekuci.cz/mapa/>
- Ministerstvo dopravy, Média a tiskové zprávy [online] Copyright © [cit. 25. 11. 2023]. Dostupné z: <https://www.mdcr.cz/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Od-dubna-zaci,-studenti-a-starsi-65-let-cestuji-za>

- Ministerstvo zdravotnictví České republiky. [online] Copyright © [cit. 22. 11. 2023]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/vlada-zrusila-poplatky-za-navstevu-lekare-a-za-recept-v-lekarnach/>
- Monitorovací zpráva č. 4/2017. Český telekomunikační úřad [online] Copyright © [cit. 18. 11. 2023]. Dostupné z: <https://www.ctu.cz/monitorovaci-zprava-c-042017>
- Národná rada Slovenskej republiky, Tlačová konferencia: Ochrana detí pred exekúciami za dlhy, ktoré nespôsobili ze dne 24. 6. 2019 [online] Copyright © [cit. 18. 2. 2023]. Dostupné z: <https://tv.nrsr.sk/archiv/tlacovakonferencia/7/3728>
- Nařízení statutárního města Plzně č. 2/2023, účinné od 1. 1. 2024, [online] Copyright © [cit. 15. 1. 2024]. Dostupné z: <https://vyhlasky.plzen.eu/vyhlaska/414>
- Pověření soudního exekutora vedením exekuce. Justice.cz - exekuce [online] Copyright © [cit. 18. 11. 2023]. Dostupné z: <https://exekuce.justice.cz/povereni-soudniho-exekutora-vedenim-exekuce/>
- Prepravný poriadok integrovaného dopravného systému v Bratislavskom kraji, verzia 4.9 - platná od 10. 12. 2023
- Slovenská komora exekútorov, Platná legislativa umožňuje viesť exekúciu aj voči maloletým osobám [online] Copyright © [cit. 15. 1. 2024]. Dostupné z: <https://www.ske.sk/platna-legislativa-umozuje-viest-exekuciu-aj-voci-maloletym-osobam/>
- Slovenská komora exekútorov, správy o činnosti SKE a SE [online] Dostupné z: <https://www.ske.sk/spravy-o-cinnosti-ske-a-se/> Copyright © [cit. 16. 2. 2024]
- Srovnávací studie č. 5.376: Exekutoři ve vybraných zemích. Poslanecká sněmovna parlamentu české republiky [online] Copyright © [cit. 15. 1. 2024]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1&t=18>
- Statistiky, Exekutorská komora České republiky [online] Copyright © [cit. 21. 11. 2023]. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/statistiky>
- Usnesení Rady města Plzně ze dne 20. 5. 2019, [online] Copyright © [cit. 25. 11. 2023]. Dostupné z: <https://usneseni.plzen.eu/>

- Výkon státního dohledu. Justice.cz – katalog životních situací [online] Copyright © [cit. 18. 11. 2023]. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/soudni-exekutori1>
- Zahájení exekuce, shrnutí. Justice.cz - exekuce [online] Copyright © [cit. 18. 11. 2023]. Dostupné z: <https://exekuce.justice.cz/zahajeni-exekuce/>

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Dotazník

Příloha č. 1: Dotazník

Dotazník na téma:

Exekuční řízení vedené proti nezletilým

Vážený respondente,

ráda bych Vás požádala o vyplnění krátkého dotazníku k mé diplomové práci na téma „Exekuční řízení vedené proti nezletilým“.

Dotazník je dobrovolný a anonymní, všechna získaná data budou použita výhradně pro studijní výzkum.

Děkuji za Váš čas a přeji krásný den

Anna Štemberová

(Studentka Fakulty právnické – Západočeské univerzity v Plzni)

- 1) Jaké je Vaše pohlaví?
 - a) Žena
 - b) Muž

- 2) Jaký je Váš věk?
 - a) 0-10 let
 - b) 11-15 let
 - c) 16-18 let
 - d) 19 a více

- 3) Jaký typ školy navštěvujete nebo jste navštěvovali?
 - a) Základní
 - b) Střední (s vyučením/bez vyučení, s maturitou/bez maturity, odborné i neodborné)
 - c) Vysoká
 - d) Jiné:

- 4) Kde se nejčastěji setkáváte s pojmy exekuce, exekutor, exekuční řízení?
 - a) Při sledování seriálů a filmů
 - b) V televizních zprávách a dokumentech
 - c) Ve škole

- d) Při komunikaci s rodinou, přáteli
 - e) Ještě nikdy jsem se s těmito pojmy nesešel/a.
 - f) Jiné:
- 5) Popište, jak podle Vás vypadá soudní exekutor:
- 6) Jak vnímáte postavení exekutorů ve společnosti?
- a) Velmi pozitivně – důležitý pilíř spravedlnosti a ochrany práv věřitelů
 - b) Spíše pozitivně – potřebná profesní skupina, která plní svou roli v rámci právního systému
 - c) Neutrálně – nemám vyhraněný názor
 - d) Spíše negativně – obavy z nespravedlivého zacházení, invazivních praktik
 - e) Velmi negativně – zneužívání pravomoci, nesouhlas s jejich činností
- 7) Věděli jste, že se exekuce může týkat i nezletilých osob?
- a) Ano
 - b) Ne
- 8) Popište důvody, které podle Vás mohou vést k exekuci nezletilých osob:
- 9) Už jste se někdy setkali s někým, kdo má zkušenost s exekučním řízením?
- a) Ano
 - b) Ne
- 10) Pokud jste na předchozí otázku odpověděli "Ano", zde můžete své zkušenosti popsat podrobněji: